

kakšna
usoda
na s
čaka

Novinar
Paolo Mieli
bi rad gledal film
o Pahorjevem
življenju

11

Zavod
Jožefa Stefana
nared za šolsko leto
2013/2014

6

Tudi gospodarstvo
Furlanije-Julijske
krajine
v polni recesiji

4

Primorski dnevnik

SOBOTA, 12. MAJA 2012

Št. 111 (20.434) leto LXVIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,20 € CENA V SLOVENIJI 1,20 €

9 771124 660071

Druga plat naše krize

MARTIN BRECELJ

Generalna skupščina ZN je leta 2000 slovesno sprejela Deklaracijo tisočletja in določila osem temeljnih razvojnih ciljev, ki naj bi jih na svetovni ravni dosegli do leta 2015. Kot je nedavno objavila Svetovna banka, je bil prvi izmed teh ciljev že dosežen, in to pet let pred zastavljenim rokom. Pred dvema letoma se je namreč prepolovilo število ljudi, ki so leta 1990 živeli v absolutni revščini (z manj kot 1,25 dolarja na dan). Kaže, da je podobno z uresničevanjem drugih ciljev tisočletja dohodkovne narave, medtem ko naj bi se zatikalo pri uveljavljanju ciljev kulturne in družbenopolitične narave.

Ta dejstva nas opozarjajo, da gospodarska kriza, s katero se soočamo, v resnici ni svetovna, kot radi pravimo, ampak je kriza t. i. razvitega ali zahodnega sveta. V tem času namreč glavnina t. i. držav v razvoju gospodarsko izredno napreduje, saj beleži 6- do 15-odstotno rast BDP, kot pravijo statistiki. Nekoliko zaostajajo predvsem nekatere afriške države, a tudi na Črni celini se marsikaj ugodno premika.

Kriza Zahoda in vzpon razvijajočega se sveta sta pravzaprav povezana pojava. Gre za učinka globalizacije. Nekoč je Zahod imel monopol nad tehnologijo, kar mu je zagotavljalo gospodarsko in siceršnjo premoč. Globalizacija je to razbila. Nekoč zgolj evropsko tehnološko danes razvijajo tudi Kitajci, Indijci, Južnoameričani in drugi, ki povrh razpolagajo s ceneno delovno silo. S tem se je staro (ne)ravnovesje porušilo. Lahko bi tudi rekli, da je Zahod izgubil svoj nekdanji privilegiran položaj, kar je najbrž tudi pravično, čeprav za nas boleče.

ITALIJA - Včeraj protest pred Equitalio v Neaplju, pisemska bomba na njenem sedežu v Rimu

Davčni izterjevalci vse bolj tarče napadov

Anarhisti Fai prevzeli odgovornost za ponedeljkov atentat v Genovi

GRADIŠČE - Skupina novinarjev obiskala center za priseljence CIE

Kakor živali v kletki

Prisluhnili smo nadzornikom ter zgodbam obupanih Maročanov in Tunizijcev

GRADIŠČE - Zadnji novinar je prekoratil prag centra za identifikacijo in izgon priseljencev v Gradišču leta 2008. Razmere pa so se z nastopom nove vlade spremenile, saj je notranja ministrica

Annamaria Cancellieri prečkala sklep njenega predhodnika Roberta Maronija in zamrznila prepoved vstopa za novinarje v tovrstne centre.

Skupina sedmih novinarjev iz Trsta

in Gorice se je včeraj lahko prebila v center, prisluhnila trpkim zgodbam »gostov« in se na svoje oči prepričala, kaj se skriva za sivim, na videz neprebojnim obzidjem.

Na 14. strani

RIM - Italija je bila včeraj priča novemu valu obračunov z davčnimi izterjevalci, ki so zadnjih nekaj mesecev pogosto tarča agresivnih ali pa zaradi gospodarske krize obupanih posameznikov. Pred sedežem Equitalie v Neaplju je bil oster protest, na njen sedež v Rimu pa je prispela pisemska bomba.

Za ponedeljkov atentat na pooblaščenega upravitelja družbe Ansaldo Nucleare Roberta Adinolfija v Genovi pa je včeraj prevzela odgovornost t. i. Neformalna anarhistična zveza (Fai), ki je napovedala nove podobne napade. Tako vsaj piše v sporočilu, ki ga je prejel Corriere della Sera.

Na 5. strani

Magris, Jančar
in Gauss o Evropi

Na 2. strani

SKGZ se pripravlja
na skorajšnji deželni
kongres

Na 3. strani

Prisrčen sprejem za
Leljo Rehar Sancin

Na 10. strani

V Novi Gorici pričala
Russova mati

Na 16. strani

V Gorici kmalu nov
občinski odbor

Na 16. strani

La Compagnia dell'Oriente
KVALITETNE PREPROGE

PRODAJA - ČIŠČENJE - RESTAVRIRANJE
IN ČUVANJE PREPROG

V MESECU MAJU ČIŠČENJE PREPROG PO UGODNIH CENAH

Ulica Valdirivo, 42 - 34122 Trst - tel. 040 2418596

Braidotti Moto

Oprema in oblačila

Pričakujejo vas velike ugodnosti.

Odprte čelade od 50,00 € do 127,00 €

Perforirana poletna jakna
Dainese od 119,00 € do 179,00 €

Ulica Crispi 5/b - 34170 GORICA - Tel. 0481 533580

LIKOF 2012

NAŠE TRADICIJE,
SADOVI
DOMAČE ZEMLJE

LIKOF BUS

ŠTEVERJAN (GO)
PETEK, 18. IN SOBOTA, 19. MAJA

TISKOVNO SPOROČILO - Zadnja seja deželnega vodstva SKGZ v tem mandatu

O obisku podtajnika Ruperta in pripravah na deželni kongres

Volilni kongres pod geslom SKGZ 2020: vizija prisotnosti bo 18. in 19. maja v Trstu in Špetru

TRST - Podtajnik na notranjem ministrstvu, odgovoren za vprašanja narodnih skupnosti, Saverio Ruperto bo prve dni junija obiskal našo narodno skupnost in bo gost obeh krovnih organizacij. Vladni predstavnik bo imel priložnost, da поблиže spozna stvarnost Slovencev v vseh treh pokrajinah, kjer smo zgodovinsko prisotni. Srečanje je zelo pomembno, saj kaže na odprt in pozitiven odnos, ki ga ima zdajšnja vlada do naše problematike, kar je že pokazala ob svoji umestitvi, ki je primerno rešila problem manjkajočih sredstev iz zaščitnega zakona, piše v tiskovnem sporočilu deželnega vodstva SKGZ po zadnji seji v tej sestavi pred občinam zborom, ki bo 18. in 19. maja.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza je prepričana, da bo Rupertov obisk pomenil tudi stvaren prispevek pri reševanju nekaterih odprtih vprašanj. Pričakovati je, da bodo vladni podtajnik in predstavniki manjšine obravnavali nekatera osrednja vprašanja, ki zadevajo umestitev vladnega manjšinskega omizja, sistemsko rešitev finančnega vprašanja, problematiko slovenskih medijev, v prvi vrsti Primorskega dnevnika, ter še nekaj drugih zadev, ki so vezane na izvajanje zaščitnega zakona in ki sta jih krovni izpostavili v posebni spomenici.

Obisk Ruperta v Trstu, Gorici in Špetru se bo udeležil v času pomembnih bilateralnih srečanj, tako na nivoju obeh

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič

vlad kot tudi predsednikov obeh držav.

Kot še piše v tiskovnem sporočilu, je deželno vodstvo SKGZ na svoji zadnji seji v tej mandatni dobi posebej obravnavalo priprave na deželni kongres zveze, ki bo 18. in 19. maja v Trstu oz. v Špetru. »SKGZ 2020: vizija prisotnosti« je geslo volilnega kongresa, na katerem se napovedujejo številne novosti. Že sami pokrajinski kongresi so bili značilni za bistveno pomladitev vodstev, kar so poziti-

Podtajnik Saverio Ruperto

ktivno ocenili tudi na seji Izvršnega odbora. Dejstvo, da se vse več mladih približuje krovni organizaciji in prevzema v njej vodilna mesta je spodbudno in SKGZ zagotavlja kakovostno kontinuiteto.

»Na kongres smo se pripravljali več mesecev in v tem času organizirali vrsto srečanj in posvetov, da bi se поблиže seznanili in ocenili zdajšnjo stvarnost znotraj naše skupnosti. Posebno pozornost smo posvetili jeziku, kultu-

ri, šolstvu in izobraževanju, gospodarstvu in finančnim problematikam, medijem, mladim in še posebej sami SKGZ in njeni organiziranosti.

V zadnjih tednih se je razvnela polemika zaradi naših stališč o odnosu do narodnosti oz. identitete. Tem vprašanjem bomo posvetili posebno pozornost na našem kongresu in opredelili naše videnje in predloge, upoštevajoč stvarnost, ki se nam kaže na teritoriju in predvsem na naših šolah, kot izhaja iz raziskave Slovenskega raziskovalnega inštituta,« navajajo v sporočilu po seji. Kongres bo tudi priložnost, za resen razmislek o predlogu po spremembi imena organizacije, o neposredni izvolitvi deželnega predsednika ter o večji vlogi članic in članov posameznikov, predvsem na pokrajinskih ravneh.

Govor bo tudi o odnosu do drugih in predvsem o vlogi SKGZ na tem območju, ki je zabeležilo epohalne spremembe. »Danes razpolagamo z zaščitnimi zakoni, tako na državni kot na deželni ravni. Odnos do naše skupnosti se spreminja v pozitivnejšo smer. Ponujajo se nam nove priložnosti za večjo uveljavitev naše narodne skupnosti. Zato so določena stališča po narodni zaprtosti in obrambi neprimerna in neperspektivna. Potrebujemo večjo samozavest in optimistični pogled v prihodnost, v kateri moramo odigrati vlogo protagonistov,« zaključuje svoje sporočilo deželno vodstvo SKGZ.

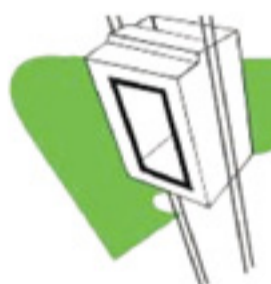
FILM

Evropska sredstva za film M. Turka

Martin Turk

LJUBLJANA - Na razpisih evropskega programa MEDIA izi Audiovisual so slovenski producenti Gustav Film, Bela film in Arsmedia prejeli dobrih 45.000 evrov sredstev. Ocenjevalno komisijo je preprical novi celovečerec režiserja in scenarista Vlada Škafarja z naslovom Mama, ki nastaja v produkciji Gustav filma, kateremu so dodelili 25.000 evrov podpore za razvoj filma. Na razpisu sta bila uspešna tudi debitantski celovečerec Martina Turka Nahrani me z besedami v produkciji Bela filma in novi film Marka Naberšnika Šanghaj, ki nastaja v produkciji Arsmedia. Turkov film bo prejel 11.684 evrov podpore, Naberšnikov pa 8606 evrov.

BARICH di Mariano Kerpan & Figli Snc

ul. Gambini 55/b - 34141 Trst TS
Tel. 040395090 - Fax 040943771
info@barichascensori.it - www.barichascensori.it

GRUPPO
SELE®
www.selesrl.com

Dvigala nam omogočajo udobnejši in lažji način življenja.

Podjetje Barich nudi načrtovanje, montažo, popravilo in vzdrževanje dvigal. Družba, dejavna več kot 50 let na področju dviznih sistemov, ima kot glavni cilj zagotoviti dvigalo, ki najbolj ustreza potrebam različnih uporabnikov: izboljšati kakovost življenja, zagotoviti zanesljivost, trajnost in predvsem varnost proizvodov

V sodelovanju s tovarno SELE Srl, ponujamo različne vrste dvigal:

- strojnična ali brezstrojnična
- osebna
- panoramska
- tovorna
- hišna
- nosilne strukture za dvigala
- malotovorna
- avtomobilska
- ploščadi za invalide
- stopniščni stoli za osebe z omejeno možnostjo gibanja

Ekipa izkušenih monterjev zagotavlja pravočasno in natančno montažo. Strokovno usposobljeni tehniki pa skrbijo za vzdrževanje in popravila dvigal. S pomočjo dolgoletnih izkušenj svetujemo pri izbiri in opravljamo remonte zastarelih dvigal in vanje vgrajujemo novo tehnologijo, dotrajana dvigala pa zamenjamo z novimi. V primeru okvar nudimo hitro odzivnost, da čimprej odpravimo težave uporabnikov. S povezavo na naš Klicni center pa zagotavljamo pomoč 24 ur na dan za vse dni v letu.

Svoje storitve neprestano izboljšujemo in jih prilagajamo zahtevam strank. Zanesljivo delovanje našega podjetja kot ponudnika tovrstnih storitev potrjuje tudi certifikacija ISO 9001:2008.

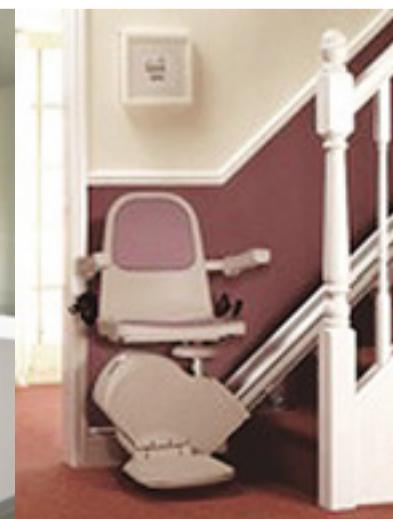
Parkirne ploščadi - dva prostora v enem

Stopniščni stol - vgraditev brez gradbenih dovoljenj

Hišna dvigala - ne potrebujejo velikih gradbenih posegov

Prava rešitev za ozka stopnišča

POKRAJINA - Oglad članov druge komisije pokrajinskega sveta

Stavba zavoda Stefan nared za začetek šolskega leta 2013/2014

Sprejela bo lahko štiristo dijakov - Skoraj zaključena prva tranša del - Zadovoljstvo in pomisleki

Stavba, ki stoji na Canestrinjevi ploščadi v parku bivše umobolnice pri Sv. Ivanu in predstavlja sedež Izobraževalnega zavoda Jožefa Stefana, bo nared za začetek šolskega leta 2013/2014. To so večeraj dopoldne člani druge komisije tržaškega pokrajinskega sveta, ki je pristojna tudi za šolske stavbe, slišali iz ust vodje tehničnih služb Pokrajine Paola Stolfa med ogledom stavbe, kjer so se želeli seznaniti s potekom del. Poleg predsednika komisije Luce Salvatija so se obiska udeležili svetniki Sandy Klun, Matteo Puppi, Elena Legiša, Marcello Bergamini, Fabio Longo, Elisabetta Sormani, Giorgio Ret, Claudio Grizon in Roberto De Gioia, ob njih pa so bili še predsednik pokrajinskega sveta Maurizio Vidali, odbornica za finance Mariella De Francesco, ravnateljica zavoda Stefan Milena Padovan, vodja uprave Tehniškega zavoda Žige Zoisa David Malalan ter pokrajinski funkcionarji in načrtovalci.

Pokrajina je za obnovo poslopja namenila tri milijone evrov, dela pa so razdelili na dve tranši. Prva tranša je skoraj zaključena, predvidevala pa je ureditev notranjosti stavbe: tako so poskrbeli za novo električno napeljavo in sanitarije, dalje so vgradili nova vrata za učilnice, postavili so nov strop, z delno preureditvijo prostorov oz. odpravo nekaterih pregrad pa bo šola v pritličju po novem razpolagala tudi z zbornim dvorano, v kleti pa z večjim prostorom za arhiv. Poleg tega, čeprav na začetku to ni bilo predvideno, so v okviru prve tranše del poskrbeli tudi za prenovo strehe, ki je bila že tako dotrajana, da je voda pronicala v stavbo. Za popolno ureditev notranjosti manjkajo še nekatera dela, kot npr. prepleskanje prostorov. Vsega skupaj je bila prva tranša del vredna 1.370.000 evrov, zdaj pa bo napočil čas za drugo tranšo del, ki predvideva ureditev zunanosti stavbe. Na Pokrajini računajo, da bo postopek za dodelitev zakupa del stekel do konca poletja, morda pa bo treba k že obstoječi pristavitvi še dodatno vsoto denarja, saj spomeniško varstvo utegne zahtevati npr. ponovno postavitev lesenih polken, kar bi terjalo dodaten strošek. Vedno spomeniško varstvo je tudi že zahtevalo ohranitev dosedanjih kamnitih tal na hodnikih in lesenega poda v učilnicah, prav tako se bo moralo že obstoječe zunanje protipožarne stopnice nekoliko odmakniti od stavbe, saj so preblizu oknom.

Člani komisije so obiskali tudi začasni sedež Tehniškega zavoda Žige Zoisa

KROMA

V primerjavi s preteklostjo so bili res storjeni pomembni koraki naprej, so večeraj ugotavljali člani komisije. Prenovljena stavba naj bi po izračunih Pokrajine lahko sprejela okoli štiristo dijakov in mišljeno je, da bi postala sedež obeh slovenskih tehničnih šol, se pravi zavodov Stefan in Zoisa, ki trenutno oba delujeta v začasnih prostorih: zavod Stefan na Vrdelski cesti, zavod Zoisa pa v Ul. Weiss v parku bivše umobolnice, kjer so se člani komisije po končanem obisku v stavbi zavoda Stefan tudi mudili. Na obeh šolah pa imajo glede tega pomisleke, ki jih je pokrajinskim možem izrazila ravnateljica Milena Padovan: obstaja namreč bojazen, da kljub prenovi ne bo dovolj prostora za delovanje obeh šol v istem poslojpu, saj so npr. potrebni tudi laboratoriji in uradi za dve samostojni šoli. Trenutno prostorska stiska najbolj pesti zavod Zoisa, kjer se pri pouku kemije in fizike morajo dijaki seliti v laboratorije na Vrdelski cesti oz. v prostore psihiatrične klinike v parku umobolnice, prav tako se mora eden od razredov oddelka za geometre stalno seliti, ker so eno od učilnic preuredili v risalnico, prav morajo dijaki pri urah telesne vzgoje v druge telovadnice, kar predstavlja tudi strošek za Pokrajino. (iž)

ZDRAVSTVO - Po skupščini glede preosnove deželnega zdravstva

Sindikati zahtevajo uradna srečanja z vsemi župani v tržaški pokrajini

Oddelek za urgenco v bolnišnici na Katinari

KROMA

Pokrajinski sindikati Cgil, Cisl in Uil bodo zahtevali uradna srečanja z župani vseh občin v tržaški pokrajini. Namen srečanj bo razprava o posledicah preosnove deželnega zdravstvenega sistema, ki jo pripravlja deželni predsednik Renzo Tondo, za zdravstvo na Tržaškem. Sindikati bodo od županov zahtevali jasno in javno stališče. Poleg tega bodo priredili tudi srečanja z deželnimi svetniki iz tržaške pokrajine, da bi skupaj analizirali problematiko in nakazali možne poti za spremembo ustreznega deželnega zakonskega osnutka. Sindikati bodo nenazadnje priredili več sindikalnih skupščin in tudi javnih srečanj, na katerih bodo seznanjali prebivalstvo s posledicami reforme za tržaški zdravstveni sistem.

To je izšlo s skupščine z zaposlenimi v tržaškem zdravstvenem podjetju, ki so jo priredili sindikati Cgil, Cisl in Uil večeraj na Pomorski postaji skupaj s panožnimi sindikati. Kot smo poročali, bo Tondova reforma po oceni sindikatov prizadela še predvsem Trst oziroma lokalne zdravstvene storitve. Na Tržaškem so namreč v zadnjih 20 letih mnogo vložili v storitve na ozemlju. Toda na podlagi preosnove bo mnogo pristojnosti podjetij za zdravstvene storitve spet prišlo pod okrilje bolnišniško-univerzitetnih podjetij, drugače bo vse odvisno od enega samega deželnega zdravstvenega ozemeljskega podjetja.

Na sindikalni skupščini so predstavniki zaposlenih izrazili hudo zaskrbljenost zaradi predvidenih sprememb, glede zakonskega osnutka pa so pokrajinski tajniki sindikatov Cgil, Cisl in Uil Adriano Sincovich, Luciano Bordin in Enzo Timeo podali zelo ostro enotno stališče. Tržaški zdravstveni sistem, pravijo, se bo zaradi deželne reforme v bistvu podrl.

Sindikati bodo zato takoj zahtevali formalna srečanja z župani. Že v prihodnjih dneh bodo tri sindikalne skupščine, namenjene zaposlenim v bolnišniško-univerzitetnem podjetju, in dodatna skupščina v pediatrični bolnišnici Burlo Garofolo. Do konca junija, ko bo nared dokončni zakonski osnutek, pa bo še vrsta srečanj in javnih razprav ter drugih pobud.

A.G.

TRISTE TRASPORTI - Skupščina delničarjev odobrila bilanco lanskega poslovnega leta

Dobiček 3,7 milijona evrov

Družba prodala 33 starejših avtobusov, ki jih bo letos nadomestila z novimi za skupno naložbo 9,2 milijona evrov

Prevozno podjetje Trieste Trasporti je prodalo 33 starejših avtobusov

KROMA

Skupščina delničarjev prevoznega podjetja Trieste Trasporti je odobrila obračun poslovnega leta 2011, ki se je zaključilo z dobičkom 3.715.377 evrov. Skupščina je tudi določila izplačilo dividend lastnikom delnic (družba AMT Trasporti 60 odstotkov in Ariva Italia 40%), in sicer 120 evrov za dividendo za vsoto 4.080.000 evrov z uporabo dobičkov, ki so jih shranili v prejšnjih letih.

Delovanje podjetja v zadnjem letu je predstavil večeraj pooblaščen upravitelj Cosimo Paparo. Ta je še predvsem poudaril, da so avtobusi družbe Trieste Trasporti med najnovjšimi v Evropi in sploh najnovjši v Italiji. K temu je prispevala tudi prodaja 33 starejših avtobusov, ki je v blagajne prevoznega podjetja lani prinesla dodaten dobiček 2,9 milijona evrov. Povprečna starost avtobusov Trieste Trasporti je manj kot 4 leta, je dejal Paparo in dodal, da bo podjetje v prihodnosti kupilo še sodobnejše avtobuse. Letos bo tako v Trst prišlo 33 novih modelov, v katere je družba TT vložila 9,2 milijona evrov.

Skupen dobiček podjetja se je lani v primerjavi z letom 2011 povečal za +1,7

odstotka, medtem ko so se stroški za proizvodnjo povečali za +1,5 odstotka. V stroških za osebe so vštete nagrade za produktivnost, ki so jih podelili uslužbenecem v višini 1,4 milijona evrov, se pravi +16 odstotkov glede na leto prej. Avtobusi družbe TT so lani prevozili skupaj 13.041.432 kilometrov, medtem ko je openski tramvaj prevozil skupaj 139.720 kilometrov. Družba je na pomorskih povezavah lani pokrila skupaj 39.908 navičnih milj, od katerih 28.022 na progi Trst-Milje in 11.886 na progi Trst-Barkovlje-Grljan-Sesljan.

Na skupščini so tudi imenovali člane novega upravnega sveta in nadzornega sveta. Predsednik upravnega sveta je profesor na tržaški univerzi Giovanni Longo, ki je nasledil Daria Fisherja. Pooblaščen upravitelj bo še naprej Paparo. Ostali člani upravnega sveta so Ambrogio Benaglio, Gianfranco Patuanelli. Marco Giovanni Piuri, Vittorio Alberto Torbianelli in Giuliana Zagabria. V nadzornem svetu so Pompeo Boscolo (predsednik), Ave Chinetti, Alessandro Pampuri, Tiziana Pacifico in Rodolfo Pobega.

NARODNI DOM - Predstavitev knjige Lelje Rehar Sancin

Nojevo pero - rojstvo 20. stoletja v znamenju primorskih žena

Knjiga je izšla pri ZTT - Prisrčno srečanje ob visokem življenjskem jubileju

Devetdeset raznobarnih vrtnic je včeraj pričakalo Leljo Rehar Sancin v Narodnem domu, kjer so ji številne slovenske organizacije in ustanove priredile sprejem ob visokem življenjskem jubileju. Založništvo tržaškega tiska pa ji je ob rojstnem dnevu »podarilo« knjigo Nojevo pero - zbirko ženskih portretov, ki jih je neutrudna preučevalka krajevne zgodovine pripravila za naš dnevnik.

Vrtnice je slavljenki podaril Luciano Ferluga v imenu Italijanske ustanove za spoznavanje slovenskega jezika in kulture, v kateri je dolga leta poučevala. O knjigi, ki je nastajala tri leta, pa je uvodoma spregovorila urednica Alina Carli: v njej sta zbrali 41 portretov žensk, ki so se rodile pred letom 1901, zato ima knjiga podnaslov Rojstvo 20. stoletja v znamenju primorskih žena. Naslov Nojevo pero sta si izposodili pri Marici Nadlišek Bartol, novinarki in pisateljici, ki je v dar prejela takrat to zelo cenjeno pero. Nojevo pero je tudi simbol egipčanske boginje Ma'at, boginje resnice, pravičnosti in reda, večkrat pa je z njim okrašena tudi glava »popolne ženske« - boginje Izide.

Slavljenka (daljši intervju z njo smo objavili v včerajšnji izdaji; op. nov.) je v pogovoru z Milico Kravos, ki jo je pred leti spodbudila k preučevanju in zapisovanju ženske krajevne zgodovine, spregovorila o nekaterih svojih junakinjah. Na primer o Angeli Rakar, ki je po drugi svetovni vojni prišla v Trst in tu pomagala postaviti na noge profesionalno gledališče. Za sabo je imela že preko trideset službenih let, a se je z velikim navdušenjem, ki je bilo značilno za tisti čas, lotila nove tržaške avanture.

Danes smo vsi mlačni, je dejala avtorica, po tolikih letih fašističnega zatiranja pa je bilo navdušenje za prosveto res veliko: slovenska beseda je bila nekaj posebnega, ljudje so bili »lačni« knjižne slovensčine in so ji z veseljem prisluhnili. Otroci so vstajali tudi ob štirih zjutraj, da so lahko prišli pravočasno v šolo. Med takratnimi »prosvetarji« je bila tudi ona, ki je leta 1947 prišla v Trst in si tu ustvarila družino.

V pogovoru z Milico Kravos je obudila tudi spomine na Društvo slovenskih umetnikov in Slovenski klub, ki sta nastala na pobudo zobozdravnika ter slikarja Roberta Hlavatyja. Društvo je združevalo slikarje, gledališčne, pisatelje, ne glede na politično prepričanje; po mnenju Lelje Rehar Sancin bi nam tako društvo lahko tudi danes koristilo. (pd)

S slavljenko se je pogovarjala Milica Kravos, prisluhnilo pa jima je veliko ljudi

KROMA

GOSPODARSKA KRIZA - Predstavili solidarnostni projekt Karitasa s podporo Fundacije CRT

Socialni market za pomoč družinam

Prodajalno na 350 kv. m površine bodo odprli do konca leta v Ul. Chiadino - S socialno kartico do hrane in vsega najnujnejšega

Nekdanje župnijsko gledališče, kjer bodo uredili socialni supermarket

KROMA

V današnjih časih smo vedno bolj priča pojavu nove revščine, ki dobiva nove razsežnosti in se je razrasla v različne plasti družbenega življenja. Materialna revščina tako še naprej ostaja zelo pereč problem, saj so danes ogroženi tudi številni ljudje, ki sicer imajo stanovanje in službo, a so njihovi prejemki prenizki, da bi prišli do konca meseca. Za ublažitev te revščine je italijanski Karitas po celotnem državnem teritoriju začel ustanavljati socialne supermarkete, v katerih lahko ekonomsko ogroženi ljudje kupujejo vse, kar potrebujejo, pa vseeno nimajo občutka, da so odvisni od miloščne nekoga.

Tako prodajalno bodo odprli tudi v Trstu, ambiciozni projekt pa so njegovi idejni snovalci predstavili na srečanju z novinarji. Projekt, imenovan Emporio della Solidarietà, koordinirata tržaški škofjski Karitas in fundacija CRTrieste, dela za otvoritev prodajalne pa bodo ste-

kla v prihodnjih dneh. Socialna prodajalna se bo nahajala v Ul. Chiadino št. 2, in sicer v bivšem gledališču župnije Beata Vergine delle Grazie v Trstu, kjer bodo prostore preuredili v lično opremljen supermarket, ki bo socialno ogroženim osebam in družinam nudil osnovne prehrabene proizvode in izdelke, ki so potrebni za osebno higieno. S 350 kvadratnimi metri površine bo ta supermarket največji market te vrste. Ob tem naj povemo, da ima Karitas trenutno sedem takih prodajaln, ki so razkrojene po celotni Italiji.

Predstavitvene novinarske konference sta se udeležila tudi škof Giampaolo Crepaldi in podpredsednik Fundacije CRTrieste Renzo Piccini, oba pa sta ocenila, da je v teh kriznih časih nujno potrebno pomagati drugim. Več o projektih Emporio della Solidarietà pa je povedal Marco Aliotta iz tržaškega Karitasa, ki je razložil, kako bo delovala tržaška socialna prodajalna. Slišali smo, da v tovrstnih marketih lahko kupujejo izključno posamezniki, ki imajo člansko izkaznico. Pogoji za članstvo so povsod enaki. Kdor si želi pridobiti izkaznico, se mora obrniti na Karitas ali na socialno službo pristojne občine, predložiti mora osebno izkaznico, dokument o stalnem bivališču in potrdilo o dohodkih (obrazec ISEE). Tistim, ki so zares potrebni pomoči, bodo dodelili izkaznice oz. kartice, ki bodo zelo podobne kreditnim karticam, s kartico pa bo imel kupec oz. gospodinjstvo pravico kupovati tudi večkrat na teden oz. do porabe vseh točk. Nakup bo torej omejen, izbira pa zelo izbrana, saj bodo na policah prevladovala le nujne stvari, je včeraj dejal Marco Aliotta in dodal, da je pomemben segment projekta tudi vzgojnoizobraževalna nota. Družine, ki zaradi nižjih prejemkov ne morejo priti do konca meseca, bo pomožno osebe ozaveščalo, kaj zares potrebujejo in česa ni potrebno imeti v naših hladilnikih. Večkrat se soočamo z družinami, ki sploh ne vedo, kaj je primerno za njihove majhne otroke, zato je ozaveščanje še toliko bolj potrebno, je o dodatni družbeni vlogi takšnih prodajaln dejal Aliotta.

Solidarnostni projekt bodo v Trstu začeli izvajati v prihodnjih tednih, socialno prodajalno pa naj bi odprli do konca letošnjega leta, smo še slišali na včerajšnji predstavitvi. (šč)

ZNANOST - Včeraj dan odprtih vrat Visoke šole za napredne študije Sissa

Spoznavanje nevroznanosti in matematike, a tudi parka, avditorija in glasbenih instalacij

Obisk laboratorijev, srečanje z znanstveniki, pa tudi uživanje ob obisku velikega parka in poslušanju glasbenih točk v zborni dvorani: vse to je bil včerajšnji dan odprtih vrat Visoke šole za napredne študije Sissa, ki je sovpadal tudi z odprtjem parka, zborne dvorane in zunanjega avditorija javnosti. Uradni del je potekal v popoldanskih urah v nabito polni zborni dvorani ob prisotnosti direktorja šole Guida Martinellija in občinske odbornice Antonelle Grim ter ob nastopu godalnega orkestra konservatorija Tartini in jazz kvarteta Trebeschi-Vallicelli-Bussi-Catacchio. Ob tej priložnosti so prisotni prisluhnili tudi predavanjem znanstvenikov Johna Nichollsa in Andree Frove.

Približno tisto dijakov nižjih in višjih srednjih šol pa je visoko šolo Sissa in njen park pod Obeliskom obiskalo že v dopoldanskih urah, kjer so se lahko udeležili delavnic v laboratorijih za nevroznanosti in matematiko pod vodstvom tridesetih študentov-prostovoljcev. Poleg tega so si lahko ogledali razstavo Nevzdržni, posvečeno štirinastim predmetom za vsakdanjo rabo s precejšnjim vplivom na okolje, prav tako so prisluhnili mladim raziskovalcem in študentom, ki so jim orisali delo znanstvenika. Obiskali so tudi 10.000 kvadratnih metrov velik park ter se poigrali s stalnimi instalacijami oz. glasbili, ki so od včeraj na voljo občanom.

Nasmejane prostovoljke so ponujale tudi majice z logotipom šole

KROMA

Ni je čez naravno senco

Nepreklicno prihaja dolgo obdobje sončnih dni. Po zimi in nekoliko muhasti pomladi se prvi sončni žarki in posedanje po mestnih in podeželskih kotičkih prileže. A ne bo preteklo precej časa, ko bo sonce pokazalo svojo resnično moč. Večina od nas celotnega poletja ne bo preživela na morju, kjer bi se lahko vsako minuto ohladila v vodi ali se umaknila v senco borovcev. Zato je skrajni čas, da vrt in dom pripravimo na prihajajoče vroče poletne mesece. Na voljo nimate le žaluzij, tend in senčnikov, pač pa tudi vse bolj priljubljena senčna jadra in seveda večne paviljone. Otroci bodo zadovoljni že s prostornim šotorom. Če še nimate zasajenih dreves na vrtu, razmislite kako bi lahko s krošnjami prišli do naravne sence.

Škodljivi učinki pretiranega izpostavljanja soncu so znani. Podatki kažejo, da v Evropi za kožnim rakom oboli eden od 10.000 prebivalcev. Delež se vsako leto poveča za pet do sedem odstotkov. Zato strokovnjaki vse bolj intenzivno svarijo, da je treba kožo zaščititi in poudarjajo, da izpostavljanje UV žarkom ne povzroča le kožnega raka in malignega melanoma, ampak tudi

številne druge neprijetnosti kot so opekline in različne reakcije ter okvarjen imunski sistem. Seveda so najbolj občutljivi svetlopolti ljudje in tisti z več kožnimi znamenji, a pretirano izpostavljanje sonce ne koristi prav nikomur. Sončni žarki so najbolj nevarni od desete do šestnajste ure. Tudi oblačno vreme ni nedolžno; takrat prodre do nas šestdeset odstotkov sevanja. Toda

sonce le nima samo negativnih plati na zdravje in počutje posameznika. Znanost ve, da sončna svetloba deluje pozitivno na razpoloženje ljudi.

Pod vplivom UV žarkov se namreč ustvarja za telo izjemno pomemben vitamin D. Po nekaterih ocenah je za nastanek vitamina D potrebnih od deset do petnajst mi-

nut sonca na dan, zadostuje pa že izpostavljenost obraza in hrbtišča rok. Vitamin D ustvarja melatonin, ki ima številne pozitivne učinke na naše telo, tako na primer lajša nespečnost in pomaga pri premagovanju utrujenosti, je pa tudi antioksidant in s krepitvijo imunskega sistema pomaga v obrambi proti raku. Za zdravljenje nekaterih bolezni, na primer luskavice, se upo-

rablja prav fototerapija. Znani so tudi primeri, ko izogibanje svetlobi lahko pomeni celo razlog za ponovni pojav rahitisa.

Znanost je povedala svoje, zdaj ste na vrsti vi, da poskrbite za svojo zaščito. In za zaščito rastlin na vašem vrtu, ki vam bo v prihodnjih mesecih nudil varno pribežališče od ponorelega vsakdanjaka. Na voljo imate številne možnosti, le ozrite se okrog sebe in izberite za vas in vaš dom z vrtom najbolj primerne rešitve. Upoštevajte tudi, da so senčila poleg zaščite, ki jo nudijo, lahko tudi uporabni elegantni dodatki za dekoracijo vašega doma.

Žaluzije, senčniki in tende

Veliko si lahko pomagate že s klasičnimi žaluzijami, če vam zunanje ne ustrezajo, se lahko odločite za notranje. Kakovostne aluminijaste lamele in profili jamčijo obstojnost oblike. Če vas žaluzije kot dodatni element v stanovanju motijo, se lahko odločite za takšne, ki so montirane v okenski okvir, če vam prostor to omogoča. Tovrstne žaluzije so diskretne in tako ni bojzani, da bi delovale kot tujek. Prav tako so zunanje žaluzije izdelane iz kakovostnih materialov, ki notranjost bivalnih enot ščitijo pred poletno vročino.

Odlična rešitev za pridobitev in ohranjanje poletne sence so teleskopski senčniki, ki so resda precej veliki, a preprosti za uporabo in kar ni nepomembno: njihova življenjska doba je dolga, po nekaterih podatkih znaša tudi do 20 let. Za odpiranje uporabite ali vrtljivo ročico ali elektromotorni sistem. Tovrstni senčniki so primerni za zaščito vseh vrst teras pred različnimi vremenskimi vplivi, zato so tako priljubljeni. Materiali so običajno zelo vzdržni, oblike pa običajno okrogle ali oglate. Tkanine so barvno obstojne in vodotesne ter nudijo odlično zaščito pred škodljivimi UV žarki.

Med glavne prednosti teleskopskih senčnikov strokovnjaki navajajo trdno konstrukcijo, kar pomeni, da senčniki opravljajo svojo funkcijo tudi v času neugodnih vremenskih razmer. No, če že ne opravlja funkcije v tem času, ker pač tedaj nismo na vrtu, je vsaj prednost, da senčnika ni treba vedno ob pojavu močnejšega vetra odmontirati in ob ponovnem soncu ponovno montirati. Senčniki se običajno pritrdijo na že obstoječo betonsko podlago. Če te ni, je treba izdelati temelj. Za tovrstno opravila boste potrebovali statika.

AluCarso
di SKABAR MARCO
Proizvodnja in montaža aluminijastih vrat,
oken, verand ter železnih delov

Proseška ulica 173 - Opčine
tel: 3490955671, fax: 040327459, e-mail: alucarso@gmail.com

Mizarstvo **STOPAR**
že od leta 1961

Pohištvo po meri, kuhinje, stopnice,
masivna notranja vrata ter
okna in vrata označena
UNI EN 14351 - 1
z možnostjo 55% davčne olajšave.
ZUNANJA TLAKOVANJA (DECKING)

ul. Kosovel 30 - 34012 Bazovica - Trst (Italija)
tel/fax: 040 226283 - e-mail: bstopar@tin.it

tecnoedile s.n.c.
TRST, Ul. Cosulich 9 (industrijska cona)
tel. 0039/040/827045 - 830688

Gradbeni in industrijski stroji in oprema
prodaja in najem / servis / rezervni deli

Železnina Terçon

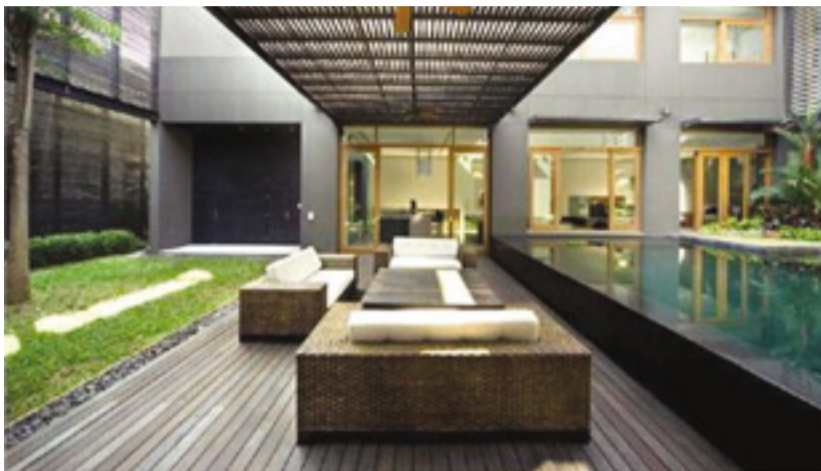
Naj bo vaš bazen vsak dan
kristalno čist!

Nabrežina 124
tel. 040 200122
www.zelezninatercon.com
info@ferramentatercon.it

p o h i š t v o
KRALJ

na Opčinah
ul. Carsia, 45,
nasproti gasilske postaje,
tel. 040.213579
info@kralj.it

stavljivo sprednjo steno in varjene šive, sprednja stena je prestavljiva. Zanimivi so modeli s panoramskimi okni, ob katerih so seveda tudi zelo potrebni zračniki. Iz mešanice zračnega poliestra in bombaža so običajno narejeni tudi notranji deli šotorov, čeprav so pri teh delih na voljo tudi številne druge kombinacije. Za udoben spanec v notranjih delih se je smiselno odločiti za čim bolj naravne materiale.

Rastline in zid

Drevesne krošnje znajo nuditi prijetno senco v vročih poletnih dneh in dihalo bolj od kateregakoli tehnološko najbolj dovršenega materiala. Seveda morajo biti drevesa, če jih želimo uporabiti za senčenje, posajena na primerna mesta in primerno negovana. Zato velja o vrstah in legah dreves razmisliti že pri načrtovanju. Poznavalci svetujejo zlasti listopadna drevesa in trte. Strokovnjaki za zasaditve vam bodo povedali, da je za senco primerno takšno drevo, ki razvije ozko krošnjo, primerno za senco, in ne zraste pretirano visoko. Med takšna sodijo sadna drevesa, če pa so vam ljubše okrasne vrste, strokovnjaki priporočajo izbor katere od avtohtonih drevesnih vrst, kot so breza, jerebika, javor, odvisno od lokacije, zemlje in želja. Le s takšnimi drevesi se boste namreč v prihodnjih letih izognili morebitnim sporom s sosedi. Ozka krošnja

pa je pomembna tudi zato, da bodo čezno uspeli priti tudi zimski žarki. Seveda pa velja, da načrtujete primerno postavitev morebitnih zidov tako, da bo senca padala za vas najbolj ugodno. Na ta način vam ne bo treba zasaditi celotnega vrta, da bi pridobili senco. In ne bo vam

potrebno kupovati tend, rolojev in podobnega v tolikšni meri. Ni je namreč čez naravno prijetno senco. O poleti, ampak tudi spomladi in jeseni. Zato se velja njegovi izdelavi še posebej posvetiti. Navsezadnje gre za element, ki vam bo služil za pripravo hrane, ob kateri se ljudje pogosto zblizajo.

Brez tend je resnično težko preživeti poletje. Njihova prednost je v tem, da so primerna rešitev tako za manjše kot tudi večje površine, ki jih želimo zasenčiti enakomerno. Ponudba materialov in barv je skoraj brezmejnja, tako da, kot vedno, upoštevajte le, da se bo skladala s siceršnjim ambientom.

Tende odlikuje funkcija raztegovanja, kar pomeni, da vsakič lahko uporabimo le toliko tende kolikor prostora želimo zasenčiti. Kasetne tende vsebujejo kaseto, v katero se blago zvije in je tako dobro zaščiteno pred vremenskimi vplivi. Seveda je zaradi ohišja tovrstna tenda večja od klasične tende.

Če vas moti ročno raztegovanje s pomočjo palice, imate na voljo elektromotor, s katerim bo odpiranje hitrejše in še enostavnejše. Če vas moti, da bi morali tendo postaviti na mesto, ki je precej izpostavljeno dežju oziroma vodi, imate na voljo aluminijasto strehico.

Senčna jadra, paviljoni in šotori

Med drevesa ali drogove lahko pritrđite vse bolj priljubljena senčna jadra. Odlikujejo jih materiali visoke kakovosti, ki po zagotovilih proizvajalcev odbijejo zelo visok delež, čez 90 odstotkov, škodljivih UV žarkov.

Jadra so odlična, saj z njihovo izbiro niste omejeni na posamezen prostor ali del prostora. Lahko jih namestite nad ležalnike in počivalnike ali pa nad klubske vrtno mizo s stoli, lahko pa jih razprostorete celo nad bazen. Na voljo so namreč jadra številnih velikosti in oblik. Prav oblike, poleg pestrosti materialov in barv, dajejo vsakemu jadrju edinstven izgled. Pri izboru barve pazite le, da boste izbrali takšno, ki bo usklajena z okolico.

Glede izbire materialov jader znate imeti nekoliko več dilem, ti se med drugim namreč razlikujejo predvsem po prepustnosti vode. Premislite do kdaj nameravate imeti jadra razpeta in se odločite za ustrezen material. Gre namreč za to, da določene tkanine nudijo ustrezno zaščito, a so vodoprepustne. Naklon jader sicer omogoča neprestano odlivanje vode, ki bi se sicer zadržala na njih, a če veste, da jader ne boste zapirali ob vsakem deževju, je morda bolje, da premislite o drugem materialu.

Vrtni paviljoni so stalnica vrtov. Nikoli niso zamrli. V preteklosti so bili paviljoni nepogrešljivi na velikih vrtovih, danes pa si glede na ponudbo lahko, tudi če je vaš vrt velik le nekaj kvadratnih metrov, izberete svojega. Če ne želite, da bi si sosedi ogledovali vsak vaš korak in vaš vrt nima na meji zasajenih visokih rastlin, lahko paviljon zagrnete z do tal segajočimi zavesami. Paviljon je svojski prostor, namenjen druženju in posedanju. Na voljo imate različne vrste, osemkotne, trikotne, okrogle... Če se odločite za paviljon, ki vam ga naredijo po naročilu, imate seveda na voljo še več izbire. Mojstri vam lahko naredijo zaprte, polzaprte ali odprte paviljone. Če želite bolj adrenalinsko dogajanje na vrtu, ki bi vas spominjalo na poletja, ki ste jih preživeli kot otroci, lahko na vrt postavite

šotor. Resda bodo poletni dnevi prevroči, da bi popoldan počivali v šotoru, a noči znajo biti zanimive. Tudi današnji otroci imajo radi šotore. Na voljo je ogromno modelov in vrst šotorov. Če boste poletje preživljali z vašimi najmlajšimi člani na domačem vrtu, se lahko za odlično rešitev izkaže družinski šotor. Sodobni šotori raznoraznih oblik in barv, kakor seveda tudi materialov, imajo integrirano dno, tako da se vam za morebitne mikro plazilce ni treba bati. Tehnološko obdelani materiali šotorov so odlični izolator pred soncem in toploto. Običajno so zunanji deli šotora narejeni iz mešanice zračnega poliestra in bombaža, imajo pre-

HYDROTECHNIK

Vanja Devetak

IZDELAVA, POPRAVILA
IN VZDRŽEVANJE OGREVALNIH,
PLINSKIH IN VODOVODNIH NAPRAV

Alternativni in
obnovljivi
energetski viri

Nabava, inštalacija in vzdrževanje
peči na biomaso (drva, pellet...)
znamke **ETA**

ŠEMPOLAJ 1/D6, TS
TEL. 040-200312
MOB. 347-6282079

EDIL CARSO^{snc.}

GRADBENO PODJETJE IN OBNOVA ZGRADB

Obrtna cona ZGONIK Proseška postaja 29/B

Tel. 040.2528036 - Faks 040.2529521 - Mob. 348.5211656

www.edilcarso.it - e-mail: edilcarso@libero.it

Certificirani po standardih ISO in člani konzorcija KARST

SisLi

SISTEMI LIGNI
G. ZERJAL ERVINO & EDWARD

Obrtniška cona Dolina 507/11, TS, tel/fax 040228877
E-mail: info@sisli.it - leskonsi@gmail.com - www.sisli.it

OD PROJEKTA DO REALIZACIJE

- konstrukcije/strojna obdelava lesenih elementov
- strehe na ključ ali po dogovoru
- kritine
- obnova odstrešja

EDILEGNO SANTAGROCE SpA

KRIŽ 9/A, DEVIN NABREŽINA (TS)
Mob: 348 1403850, 346 9830373

DRVA ZA KURJAVO - tudi na paleti
PELETI Z VISOKO KALORIČNO VREDNOSTJO
BRIKETI, VŽIGALNE KOCKE
PREMOGOVNI BRIKETI, OGLJENI BRIKETI

GLP JEKLENKA AGIP, PROPAN JEKLENKA AGIP

GRADBENI MATERIAL
(strešniki, gramoz, cement, lepila...)
ŽELEZNINA ZA GRADBENIŠTVO

ZEMLJA V VREČI, GNOJILA, HLEVSKI GNOJ

OKRASNE RASTLINE IN DIŠAVNICE
VRTNO POHIŠTVO

DOSTAVA NA DOM – STORITVE Z ŽERJAVOM

URNIK: ponedeljek - petek od 8.00 do 17.00
sobota od 8.00 do 12.00

TECNO NOLEGGI

NA RAZPOLAGO **20** PLOŠČADI

IZPOSODJAMO DVIŽNE PLOŠČADI: KAMIONSKE KOŠARE, SAMOHODNE KOŠARE IN PAJKE

Tel. in Fax. 040 8321268
Mob. 335 6576587
Krmenska, 543
Dolina - TRST

DO 47 METROV VIŠINE

www.tecnonoleggi.it

GRADIŠČE - Skupina novinarjev obiskala center za priseljence CIE

Zatišje pred viharjem? V center prihaja nov val »gostov«

V centru je danes samo 24 priseljencev, struktura pa jih lahko sprejme 248 - Vojska, policija in karabinjerji nadzorujejo dogajanje v centru

Zadnji novinar je prekoračil prag centra za identifikacijo in izgon priseljencev v Gradišču leta 2008. Od takrat je bil naši kategoriji vstop vanj zakonsko prepovedan. Da ne bi širili resnice o tem, kar se tam noter dogaja, oziroma da ne bi poročali o nečloveških razmerah, v katerih so primorani živeti priseljenci. No, razmere so se z nastopom nove vlade spremenile, saj je notranja ministrica Annamaria Cancellieri preklcala sklep njenega predhodnika Roberta Maronija in zamrznila prepoved vstopa novinarjem v tovrstne centre. Na pobudo prizadevne kolegice in v okviru državne kampanje LasciateCIEntrare se je tako skupina sedmih novinarjev iz Trsta in Gorice z novinarko in operaterjem državne mreže Rai končno lahko prebila v center in se na svoje oči prepračala, kaj se skriva za sivim, na videz neprebujnim obzidjem.

24 »gostov« v kletkah

Novinarje je sprejel namestnik direktorja Vittorio Isoldi in jih v spremstvu predstavnika prefektura in policije pospremil na ogled centra. Center za priseljence CIE je razdeljen na tri oddelke - na rdečega, ki gosti danes 24 oseb (po zmogljivosti pa jih lahko sprejme 68), modrega, ki so ga komaj obnovili, potem ko so ga približno pred letom dni priseljenci iz protesta zažgali in torej popolnoma uničili, in zelenega, ki ga bodo v kratkem prenovili.

Center lahko sprejme v celoti 248 priseljencev, največ, preko 200, jih je bilo takrat, ko je na otoku Lampedusa prekipelo in so ljudi pošiljali po številnih centrih posejanih po italijanskem škornju. Povprečno ostajajo v centru od 60 do 90 dni (po zakonu do največ 18 mesecev), temu pa sledi izgon. »Od leta 2006 je iz tega centra državo zapustilo 1500 priseljencev.«

42 evrov na osebo

Za vsakega priseljence v centru v Gradišču odšteje država dnevno 42 evrov, konvencija z upravitelji centra pa narekuje, da mora država, kljub temu da je danes v centru le 24 oseb, kriti stroške za 123 oseb - se pravi 50 odstotkov zmogljivosti centra. 42 krat 123 pomeni 5166 evrov dnevno, s katerimi krijejo stroške za osebe, za podjetja, ki imajo v zakupu obnovo infrastrukture in podobno, so nam včeraj pojasnili.

Današnji »gostje« so povečini mladi Maročani, Alžirci in Tunizijci, med 25. in 30. letom starosti. In kaj so zagrešili, da so jih pripeljali v center CIE? »Nekatere izmed njih so ravnokar izpuščili iz zaporov in v pričakovanju na izgon so zaenkrat nastanjeni tu, večino pa so agenti med rednim nadzorom zasačili brez ustreznih dokumentov, se pravi brez dovoljenja za prebivanje, zato morajo kot nezakoniti priseljenci zapustiti našo državo,« so nam povedali.

ROJCE - Občina Za varnost na stadionu 900.000 evrov

Goriška občina bo v nogometni stadion na Rojcah, kjer domuje športno društvo Pro Gorizia, vložila 900.000 evrov. Znesek bodo krili z deželnim in pokrajinskim prispevkom, sredstva pa bodo porabili predvsem za prilagoditev objekta varnostnim normam, obnovo protipožarnega sistema in popravilo stranišč. Stadion bi sicer potreboval temeljitejši poseg, denar pa zadošča le za izredna vzdrževalna dela. Kdaj se bodo dela začela, še ni znano. Tik pred volitvami je goriški občinski odbor odobril dokončni načrt, ki ga je pripravil arhitekt Sandro Vanello, pred odprtjem gradbišča pa bo moral sprejeti še izvršni načrt in razpisati dražbo za izbiro izvajalca.

Priseljenci za ograjo iz pleksi stekla, spodaj pa še za rešetkami; fant nam kaže znake garij, drugi pa ležišče

SAS

Kakor živali za rešetkami

Za »goste«, ki so zaprti v kletkah kakor živali v zooškem vrtu, skrbi od leta 2008 kakih 70 operaterjev zadruga Connecting people iz Trapanija, ki upravlja tako center CIE kot sosednji center za prosilce azila CARA. Morda velja opozoriti, da so v centru CIE priprti le moški, medtem ko najdemo v centru CARA tudi ženske in otroke (žensk je danes 9, otrok pa 8 in vsi obiskujejo krajevne šole). Center CIE stalno nadzira vojska, ki naj bi skrbelo le za nadzor notranjega obzidja, ob njih pa ne gre prezreti kakih 30 policistov in karabinjerjev, ki se izmenjujejo v kabini za video nadzor.

Struktura razpolaga z dvema ambulancama, vsako s svojim zdravnikom in bolničarjem. V eni od dveh sta nas včeraj sprejela zdravnik in medicinska sestra, ki sta nam zagotovila, da so zdravstveni pregledi redni in skrbni, predvsem v tem obdobju, ko je »gostov« relativno malo. Osnovne zdravstvene usluge nudijo morebitnim pacientom kar v strukturi, drugače pa pomoč poiščejo v goriški bolnišnici, kjer pa žal naletijo na marsikatero oviro. V centru so občasno prisotne tudi kulturne posrednice, ki nudijo »gostom« potrebno podporo in uteho.

Zatišje pred viharjem?

S prihodnjim tednom se bodo gostje krepko pomnožili, saj bodo odprli obnovljen modri oddelek. Nadzorniki so že pripravljene na nov izbruh neredov, saj je priseljencev vse več in vse bolj obupani so ...

Sara Sternad

GORICA Zmagal projekt za monitoriranje uporabe zdravil

Minister za teritorialno kohezijo Fabrizio Barca se bo v ponedeljek dopoldne na goriškem tovrstnem postajališču udeležil nagajevanja zmagovalcev natečaja Premio innovazione 2012, ki ga je razpisala Trgovinska zbornica v sodelovanju z ustanovo Area Science park in na katerem sta prvo mesto osvojila mlada farmacistka Silvia Usai in inženir Riccardo Petelin. Njun projekt se imenuje Infostuttura, posvečen pa je inovativni obliki monitoriranja uporabe zdravil.

GRADIŠČE - Obupan klic na pomoč

»To je zapor, obravnavajo nas kot zločince, čeprav smo nedolžni«

»Svo-bo-da, svo-bo-da«, je ob našem prihodu odmevalo na z rešetkami in pleksi steklom ograjenem dvorišču. »To je zapor in obravnavajo nas kot zločince, čeprav smo nedolžni in ničesar nismo zagrešili ...« Ob našem prihodu so se mladi moški drenjali ob rešetkah in vsak je hitel pripovedovati svojo zgodbo, ki se tu pa tam ni skladala s tem, kar so nam prej funkcionarji povedali. V njihovih očeh smo razbrali zaskrbljenost in strah, celo obup.

»Pred dnevi so fantu, ki je spal z nami, diagnosticirali garje in so ga odstranili. Njegove obleke, vzmetnica in rjuhe, na katerih je ležal, pa so pustili v sobi.« Ker so garje nalezljiva kožna bolezen, vlada med »gosti« prava panika pred okužbo. 22-letni bolnik je namreč v samici preživel tri dni, brez hrane in brez pomoči, sedaj pa se stalno praska. Garje pa niso edina mora: drug za drugim nam kažejo namreč ekceme po stopalih, saj se vsi umivajo pod isto prho, mnogi pa se pritožujejo zaradi zobobola, ki pa ga v centru zdravijo le s »takipirino«. »Za naše zdravje se še zmenijo ne.«

»Počutim se kot kriminalce, brez vsakršne pravice,« nam je v dobri italijanski povedal 48-letni Tunizijec Ahki. Že 25 let prebiva v Italiji, plačeval je davke in prispevke ter si tako zagotovil zdravstveno varstvo. Ko pa je zaradi gospodarske krize izgubil službo pri gradbenem podjetju v Padovi, so ga odpeljali v center v Gradišču, kjer je že pet mesecev. »Pred dnevi sem se odločil, da se vrnem v domovino, kjer me čaka družina. Utrujen sem, boleham za kilo in nečloveškega ravnanja res ne prenesem več,« nam je obupan zaupal.

Kaj pa ostali? Kaj jih zadržuje na italijanskih tleh? Skoraj v en glas so odgovorili, da je to beda. V domovini nimajo več ničesar, ne družine, ne stanovanja, tako da je življenje zanje tam nepojmljivo. Izbire pa žal nimajo in prej ali slej se bodo morali vrniti domov.

Eh, pravica še zdaleč ni za vse enaka, vzdihuje Maročan Omar in ugotavlja, da je celo v zaporu bolje kot v centru. Za rešetkami je namreč v Bresciji preživel nekaj mesecev zaradi uživanja mamil, sedaj pa že šest mesecev biva v centru. Svoje napake je drago plačal. Da je povsem nedolžen, pa nam je zatrjeval Maročan Hassan, ki nikoli ni zagrešil prekrška, v centru pa je pristal samo zato, ker je bil ob

službo (delal je najprej v hotelu, nato kot skladiščnik pa tudi kot negovalec starejše osebe) v Trevisu.

Zanimalo nas je, kakšno je življenje v centru. Primerjava z živalmi v kletkah se je kar sama po sebi ponudila. Na zunanjem dvorišču lahko preživijo samo 10 minut dopoldne in ravno toliko popoldne. Vročina je bila včeraj tam skorajda neznošna. Na dvorišču je bilo 30 stopinj, sence pa nikjer, zato se moški zatekajo v sobe. Večina sogovornikov je strastnih kadilcev, v centru pa jim zagotovijo le pet cigaret dnevno. »Čeprav imamo pri sebi nekaj denarja, si tukaj ničesar ne moremo privoščiti. Še v zaporu si lahko nabaviš nekaj hrane ali cigarete.« Kaj pa hrana? Tako za

kosilo kot za večerjo ena in ista. Hladna in skromna, vedo povedati. Pa tudi pitne vode dobivajo le dva litra na osebo. Mnogi so nam včeraj zaupali celo sum, da hrana vsebuje kako drogo, saj so po obedu neznanško zaspani. Kako je s čistočo? Že daljša je pralni stroj pokvarjen, vstopajo, tako da imajo na sebi umazana oblačila.

Za nameček pa se iz njih norčujejo tudi vojaki. Kaže namreč, da poleg nadzorovanja zunanjega obroča, vstopajo tudi v center in »zapornike« hujskajo ter snemajo s telefončki. »Kaj pa boste vi s svojimi posnetki,« jih je zanimalo. Zagotovili smo jim, da bodo njihove zgodbe jutri (danes op.av.) objavljene. »Vive l'Italie!«

Sara Sternad

GORICA - Kaj ostane otrokom po ločitvi staršev?

Nevidna brazgotina ali rana, ki se ne zaceli

Psihoterapevt Aldo Mattucci: »Z bolečino se moramo soočiti, ne smemo je zanemarjati«

GORICA Izobraževalno središče do konca leta

Srečanje s psihoterapevtom Aldom Mattuccijem smo izkoristili, da smo ga vprašali za morebitne novosti glede izobraževalnega središča za psihologe in psihoterapevte, ki bi ga morali odpreti v Gorici. »Žal se je postopek uresničevanja tega projekta zataknil. Sicer smo že določili prostore, ki bi lahko gostili sedež za družinsko terapijo in v katerih bi lahko nudili tečaje, s katerimi bi formirali psihologe in psihoterapevte, nato pa smo morali projekt zamrzniti. Zato upam, da bomo tovrstni center predali namenu pred koncem leta,« je pojasnil Aldo Mattucci. (av)

»Ločitev je kot rana. Od njenega zdravljenja bo odvisno, kako jo bomo občutili. Bo skoraj nevidna brazgotina ali pa se ne bo nikoli dokončno zacelila.« Tako poudarja priznani psihoterapevt Aldo Mattucci, ki je v četrtek vodil tretje predavanje iz ciklusa Šola za starše v priredbi Dijaškega doma Simon Gregorčič. Mattucci je spregovoril o posledicah, ki jih lahko otroci imajo zaradi ločitve staršev. Poudaril je, da morajo k čim manj travmatični ločitvi prispevati čisto vsi osebki, od odvetnikov in sodnikov do vseh drugih oseb, ki so neposredno oziroma posredno vezane na starše in otroke.

»Če otrok ne pokaže nikakršne posebne spremembe po ločitvi, nekaj ni v redu. Pri ločitvi so določene spremembe čisto normalne, tako vedenjske (ne navadni strahovi, nočne more, močnejše postelje itd.) kot fizične (bolečine v trebuhu, glavoboli, slabosti itd.). Pri otroku nam ti simptomi povedo, da v svetu odraslih nekaj ne gre. Če se kaka od teh sprememb pojavi, je bolje, saj drugače ostane skrita v notranjosti otroka in bo prišla na dan v drugem življenjskem obdobju, ob neuspehu ali ob kakem ne povsem veselem dogodku, kasneje zdravljenje pa je veliko težje,« je povedal Mattucci in pojasnil, da se moramo soočiti z bolečino in je ne smemo zanemariti. Vsako otroško obdobje ima svoje specifične simptome: pri treh-petih letih otroci ponovno prevzemajo stare navade (npr.

Udeleženci srečanja (zgoraj); psihoterapevt Aldo Mattucci (desno)

BUMBACA

sesanje prsta), pri šestih-devetih letih se sprašujejo, ali imajo pravico biti žalostni, pri osmih-desetih letih doživljajo določene fizične slabosti in so raztreseni v šoli, med adolescenco pa imajo agresiven odnos do starša, ki se je odločil za ločitev. »Večkrat so otroci tisti, ki skrbijo za starše, ko pa bi morali biti obratno. Ze-

lo pogosto se zgodi, da se otroci postavijo na stran šibkejšega starša oziroma tistega, ki več trpi, pri tem pa drugega sploh ne sovražijo, kot si večkrat predstavljamo,« je razložil psihoterapevt, ki je nato demantiral določena zmotna prepričanja. Sploh ni res na primer, da starejši otroci lažje premostijo ločitev: »Manjši otroci so

veliko bolj fleksibilni in predvsem potrebujejo oba starša. Ko pa otrok odrasča, lahko enega izmed staršev tudi črta iz svojega življenja. Otroci razumejo mnogo stvari, tudi ko starši hlinijo, da je vse v redu, medtem ko v resnici samo čakajo, da otrok odraste in se nato ločijo. Ne smemo nikoli lagati otrokom.« Mattucci je nato tudi demantiral prepričanje, da je ločitev brez otrok lažja: »Sploh ne. Ko imata otroka, oba starša vesta, da obstaja neka vez, ki ju bo vezala večno. Ko pa otroka ni, nastopi bojazen, da ne bo ostalo nobene vezi. Kot tudi ni res, da so otroci ločenega para veliki lažnivci. Poleg tega bi rad dodal, da po ločitvi ni priporočljivo ponovno srečanje med starši v družbi otroka, saj otrok živi v iluziji, da bosta lahko starša spet skupaj. Otroku je namreč kot "Hooligan navijač", ki se lahko vede na zelo neumen način, ker mu je družina zelo pri srcu.« Kako pa sporočiti otroku, da se starša ločujeta? »Laž ima kratke noge. Z otroki je treba biti odkritosrčni. Otroku je treba jasno povedati, da starša se ne ljubita več in da otrok nima pri tem nobene odgovornosti, ne glede na starost otroka. To morata sporočiti oba starša skupaj, mama in oče«. Naj dodamo podatek, da se je srečanja udeležilo trideset oseb, med katerimi je bilo sedemindvajset predstavnic nežnega spola, tri pa (če izvzamemo poročevalca) moškega. V razmislek.

Albert Voncina

Internet je lahko nevaren

Nevarnosti, ki se skrivajo na svetovnem spletu, bodo v središču simpozija, ki ga v torek, 15. maja, prirejajo na sedežu Videmske univerze v Ulici Diaz v Gorici. Na vprašanja o računalniškem piratstvu, kaznivih dejanjih in pasteh na internetu bodo odgovarjali izvedenci poštne policije iz Trsta in Gorice. »Spleta se poslužuje vedno več uporabnikov, le-ti pa niso vedno informirani o raznih nevarnostih in pravnih aspektih,« podčrtujeta vodja policijskega oddelka Francesco Di Lago in asistent Luca Fonzi. Seminar bo potekal v okviru tečaja sociologije mobilne komunikacije in novih medijev, ki ga vodi profesor Nicola Strizolo. Srečanje se bo začelo ob 9. uri.

Pohod na Škabrijel

Danes bo z odhodom iz različnih smeri - Kekec, Kromberk, Ravnica in Prevala - potekal spominski pohod na Škabrijel. Na vrhu bo ob 10. uri slovesnost, na Slemenu bo sledila uro kasneje, ob 11.30 v vasi ob spomeniku NOB in ob 12. uri ob spomeniku Tankovski četi. Osrednja slovesnost s kulturnim programom bo v Ravnici, slavnostni govornik bo Vasja Klavora. Dogodek prirejajo krajevna skupnost Ravnica, območno združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica, območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Veteran Nova Gorica, policijsko veteransko društvo Sever, Združenje slovenskih častnikov Nova Gorica in društvo Soška fronta. (km)

Nove kamere v Ronkah

Občinska uprava iz Ronk je v letošnji proračun vključila 20.000 evrov za varnost in 19.000 evrov za izboljšanje prometne signalizacije. Štirim kameram, ki že delujejo v mestnem središču, bo pred koncem tekočega leta dodali še dvanajst naprav za videonadzor, ki jih bomo namestili na strateških točkah.

»Para20« na ogled

»Para20« je naslov likovne razstave, ki jo bodo danes ob 17.30 odprli v pokrajinski galeriji v Ulici Diaz v Gorici. Na ogled bodo likovna dela, ki so jih pacienti skupnosti La Tempesta izdelali ob koncu celoletne delavnice pod vodstvom Luciana de Gironcolija.

Razstava čipk v Gorici

Danes bodo v galeriji Maria Di Ioria v državni knjižnici v Gorici odprli razstavo čipk »Trasparenze - Un merletto per imprigionare il vuoto«. Na ogled bodo dela čipkaric iz Gorice, drugih krajev dežele FJK in iz tujine, ki so se udeležile mednarodnega natečaja »Il Merletto a Gorizia«. Odprtje bodo obeležili s slovesnostjo, ki bo ob 11. uri v avditoriju v Ulici Roma.

SOVODNJE - V občinski knjižnici srečanje s Cirilom Zlobcem

Med politiki premalo kulture

Slovenski pesnik s kančkom grenkobe ugotavlja, da danes obstajata le dva družbena razreda: zaposleni in nezaposleni

Ciril Zlobec in Martina Kofol

BUMBACA

Srečanja s pesnikom Cirilom Zlobcem vselej veljajo za nekaj posebnega. Tako je bilo tudi v ponedeljek v občinski knjižnici v Sovodnjah, kjer so znanega slovenskega kulturnika pričakali številni ljubitelji poezije. Prvenstveno je bil večer namenjen predstavitvi zadnje Zlobčeve knjige »Vse daljave niso daleč«, potek srečanja pa je ubral pot, ki je peljala k temeljitemu razmišljanju o vlogi kulture v vseh odtenkih našega življenja. Zlasti je bila poudarjena dokaj žalostna ugotovitev, da je v današnjih političnih krogih prisotno premalo kulture, ki bi vedno morala biti temeljnega pomena pri razvoju neke civilizirane družbe.

Slovenci, je poudaril Zlobec, smo zelo navezani na kulturno izročilo, saj gojimo skoraj sakralen odnos do poezije. To nas je rešilo pred pogosto krutimi zgodovinskimi dogodki, ki so nam stregli po

življenju. Mnogi, dosti večji narodi, so že zdavnaj izgubili prav zaradi prešibke sposobnosti uveljavljanja in postavljanja lastnega jezika v knjižno obliko. Slovenci ne moremo biti enakopravni velikim narodom, smo pa lahko enakovredni, je zatrdil Cirilo Zlobec.

Del večera je bil namenjen tudi Zlobčevim stikom z italijanskim kulturnim svetom. Predstavljena knjiga se veže prav na to tematiko. V svojem zanimivem in s pristnim humorjem obarvanem pripovedovanju je pesnik s Krasa razkril marsikatero malo poznano anekdoto lastnih stikov z italijanskim literarnim svetom. V svojem dolgem življenju je spoznal in sodeloval z Albertom Moravio, z Giuseppejem Ungarettijem, z Leonardom Sciascio, z nobelovcem Salvatorem Quasimodom in s številnimi drugimi. Veliko njihovih del je Zlobec prevedel v slovenščino. V italijanščino pa je prevedel kar ne-

kaj svojih pesmi in bil pri tem deležen številnih italijanskih priznanj. Tudi prevajanju je bil namenjen del sovedenjskega večera. Zlobec je na začudenje vseh prisotnih zatrdil, da so slovenski prevodi tuje literature med najboljšimi na svetu. Izpostavil je predvsem podatek, da se malokateri narod lahko pohvali s kar tremi integralnimi prevodi Dantejeve Božanske komedije. Na koncu je pesnik, ki je obenem tudi predstavnik naroda in države, iznesel nič kaj razveseljivo stanje v današnji družbi. Še nedolgo tega so se ljudje delili na družbene razrede. Danes sta ostala le dva: zaposleni in nezaposleni. Nezaposlenost pa hudo načenja človeško dostojanstvo, je z grenkobo ugotovil Zlobec.

Pogovor s pesnikom je vodila Martina Kofol, predstavnica založniške hiše ZTT, pesnika in prisotne pa je nagovorila tudi sovedenjska županja Alenka Florenin. (vip)

NOVA GORICA - Nadaljevanje glavne obravnave zoper Alexa Russa

»V začetku lanskega leta se je moj sin začel spreminjati«

Mladič je po končani metadonski terapiji doživel izbruhe jeze in govoril, da ga vsi gledajo in mu sledijo

»Alex je prijazen fant. Ima veliko srce, zelo je občutljiv na težave drugih. V začetku lanskega leta pa se je začel spreminjati. Začel je govoriti absurde stvari, da ga vsi gledajo, da mu sledijo. Z njim imam sicer odličan odnos, a takrat je začel žaliti tudi mene. To ni bil več moj Alex, doživljala sem veliko travmo,« je včeraj na novogoriškem okrožnem sodišču pred sodnim senatom povedala mati Alexa Russa. Na prostor za priče je stopila na predlog obrambe, da bi razjasnila, kaj se je z obdolženim poskusa štirih ubojev dogajalo lani od začetka leta do napadov v parku ob novogoriški avtobusni postaji kjer je, kot je priznal, čeprav proti njemu ni bilo materialnih dokazov, avgusta z nožem porezal štiri ljudi. Zaradi paranooidne psihoze, ki naj bi jo povzročila odvisnost od mamil, naj bi bil med napadi bistveno zmanjšano prišteven.

Russova mati je povedala, da se je sin v začetku prejšnjega leta resno odločil pristopiti k odvajanju od odvisnosti od drog, kar je v preteklosti sicer že večkrat poskusil. Zdravil se je v goriškem centru SERT, kjer je bil podvržen metadonski terapiji, katero je zaključil tik pred napadi v parku. Po končani metadonski terapiji so mu zdravniki predpisali sredstvo za sprostitve mišic in tablete za spanje, ker ga je mučila nespečnost. Lani januarja se je za polovičen delovni čas zaposlil v podjetju s sadjem in zelenjavo. V tistem času so domači postali zaskrbljeni zaradi nenavadnih nihanj v njegovem obnašanju: poleg občutka, da ga nekdo opazuje in mu sledi, je doživel izbruhe jeze. Vzroji je tudi na domače, na mamo, njenega partnerja in bil ob takih priložnostih ves spremenjen, kot da je nor, je povedala mati. Ko je šlo vse mimo, pa se je za svoje obnašanje opravičil, češ da ne ve, zakaj to počne. Prav maminemu partnerju je Russo po prvem napadu prvemu zaupal, da se je v Sloveniji z nekom strel v parku in da je nekoga porezal z nožem. »To me je zelo šokiralo. Odpeljala sem se na črpalke v Slovenijo in kupila časopis, če v njem kaj piše v zvezi s tem. Ker nisem nič zasledila, sem se tolažila, da se že ni zgodilo kaj hudega. Ko sem nekaj tednov kasneje v italijanskem časopisu prebrala, kaj se je dogajalo, sem ostala odprtih ust,« je povedala mati, ki je osvetlila tudi del Russovega otroštva. Oče in mati sta se ločila pri Russojevih 11. letih, odtlej s še enim sinom živi s partnerjem. Najprej je družina živela v centru Gorice, pred šestimi leti so se preselili v Ločnik. »Tako se je Alex končno oddaljil od prijateljev iz otroštva, ki so bili tudi narkomani. Zaradi te družbe se je vedno zapletel v kakšen problem,« se spominja mati, ki pa zanika, da bi kdo od njih umrl zaradi droge. Tisti pa, ki so, so bili zgolj sinovi znanci. Iz sinovih ust tudi ni-

Policista spremljata Russa iz sodišča v zapor

FOTO KM.

Russova mati, v ozadju njen sin

FOTO KM.

koli ni slišala tega, da bi se rad komu maščeval, zanikala je tudi možnost, da bi se, kot je trdila ena od prič, sin udeležil Rave partija v Zelenem Gaju in se vrnil domov šele jutraj. Sin v tistem obdobju ni hodil veliko ven, v diskoteke pa že leta ne. Pojasnila je tudi sinov odhod na Sicilijo po napadih, o čemer so pisali mediji. Zatrnila je, da so to bile počitnice, za katere je bila kupljena povratna karta, zanje pa so se odločili, da bi pred začetkom obiskovanja večerne šole v septembru – želel se je izučiti za varilca – spremenil okolje. Včeraj sta pred sodnim senatom pričala še dva iz skupine, ki se zadržuje v parku, a česa bistveno novega za razjasnitev okoliščin nista povedala. Naslednja obravnava je na vrsti 22. maja, ko bosta pričala še izvedenec sodno-psihiatrične stroke in specialist za psihiatrijo.

Zagrožena kazen za uboj je 5 do 15 let, za poskus uboja je lahko kazen tudi milejša, se pa kazni za vsako kaznivo dejanje seštevajo. »V tem primeru gre za dve bistveni olajševalni okoliščini: poleg tega, da gre za poskus uboja, gre tudi za bistveno zmanjšano prištevnost obdolženega v času, ko je izvršil kazniva dejanja,« je pojasnil obdolženec zagovornik, odvetnik Damijan Terpin. V Sloveniji je sicer najvišja možna zaporna kazen 30 let. (km)

NOVA GORICA - Evropska pomoč

148.000 evrov za razvoj goriškega podeželja

V četrtek sta Lokalna akcijska skupina jugozahodnega dela severne Primorske in RRA severne Primorske, kot upravljavec LAS, z nosilci projektov, usmerjenih v razvoj podeželja petih goriških občin, sklenila pogodbo o sofinanciranju letnih sredstvi Leader. Za njihovo izvedbo je slovensko ministrstvo za kmetijstvo in okolje namenilo omenjeni Lokalni akcijski skupini (LAS) 148.000 evrov sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja - ukrepi Leader.

LAS jugozahodnega dela Severne Primorske je organizirano javno-zasebno partnerstvo za učinkovitejši razvoj podeželja petih občin - zaokroženo podeželsko območje obsega mestno občino Nova Gorica (nižinski del brez mesta Nova Gorica), občino Brda, občino Šempeter-Vrtojba, občino Miren-Kostanjevica in občino Renče-Vogrsko. Organiziranje LAS po pristopu Leaderje bil tudi pogoj za pridobitev finančne podpore iz ukrepov Leader, Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

»Na osnovi odločbe slovenskega ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je bila namreč naša LAS upravičena do sofinanciranja projektov v obdobju od leta 2007 do leta 2013,« pojasnjuje Fabjana Medvešček iz omenjene RRA. Na lani objavljen javni poziv za oddajo prijave projektnih predlogov za izvajanje »Lokalne razvojne strategije jugozahodnega dela Severne Primorske« za leto 2011, je prispele 10 vlog, izbranih in potrjenih pa je bilo šest projektov, na osnovi katerih je bil izdelan Načrt izvedbenih projektov za leto 2011. Vanje so vključeni projekti Kupujmo goriško, Spodbujanje pridelave in trženja špargljev, Obujamo spomine - puščamo sledi, Od vrtnine do umetnine - goriški radič, Medeni krog, Zgodovinsko in turistično informativne table v Šmartnem. (km)

prej do novice
www.primorski.eu

GORICA - Danes v Ulici Duca D'Aosta

Ponovno odpirajo trgovino z barvami

V torek bo v Ulici Duca D'Aosta v Gorici spet odprta trgovina z barvami in laki Centro colori. Za odprtje trgovine, ki jo je do lanske jeseni vodila zdaj pokojna kulturna delavka Alba Gurtner, se je odločil 30-letni Luca Maroni, ki mu bosta pomagala še dva uslužbenca. »Glede na to, da trenutno v mestu to-

vrstne trgovine ni, sem sklenil, da poskusim,« je povedal Maroni in dodal, da se je v ponudbi odločil za kontinuiteto. Strankam bodo na voljo artikli znamk, ki jih je že prodajal prejšnja upraviteljica. Uspehu nove dejavnosti bodo nazdravili danes ob 18. uri, od torka dalje pa v trgovini pričakujejo stranke.

GORICA - Romoli

Odborniška ekipa je že skoraj pripravljena

Ettore Romoli, ki so mu Goričani pred petimi dnevi poverili drugi županski mandat, bo v kratkem predstavil svojo novo odborniško ekipo. Župan se je v zadnjih dneh sestel s predstavniki strank, ki so ga podprle na volitvah, pri pogajanju pa ni imel lahkega dela. Na podlagi doprinosov, ki so ga dali pri zmagi v prvem krogu, liste in posamezniki zahtevajo mesto v odboru, »stolčkov« pa je le osem, zato bo župan s težavo zadovoljil vse. »Ekipa je bolj ali manj sestavljena, dokončne odločitve bom sprejel do prihodnjega tedna,« je povedal prvi občan.

Romoli, kot je po izvolitvi sam pridrtil, bo zase obdržal resor za javna dela, ki ga je vodil tudi v minulem mandatu, gotovo pa je tudi, da bo v odboru ostala Silvana Romano, ki je prejela 150 preferenc. V prejšnjem mandatu je Romanova skrbel za šolstvo, socialo in zdravstvo. Resor za finance naj bi kljub temu, da je s 94 preferencami šele enajsti na listi izvoljenih iz vrst liste »Il popolo di Gorizia«, obdržal tudi Guido Germano Pettarin, potrjen pa naj bi bil tudi predstavnik Severne lige Stefano Ceretta. Župan je namreč v ponedeljek priznal, da je Bossijeva stranka odločilno pripomogla k zmagi v prvem krogu. V tem primeru bo Ceretta po vsej verjetnosti obdržal resor za jezikovne skupnosti, ki ga je vodil v zadnjih petih letih, morda pa bo nagrajen tudi s kakšno »težjo« funkcijo. V ekipi naj bi ostal še eden izmed prejšnjih odbornikov: več možnosti naj bi imel Francesco Del Sordi, bivši odbornik za okolje, čeprav je bivši podžupan Fabio Gentile bil deležen višjega števila preferenc. Romoli ne more prezreti niti visokega števila glasov (174), ki jih je prejel bivši predsednik občinskega sveta Rinaldo Roldo, ki je prav tako član Ljudstva svobode. »New entry« med pripadniki Ljudstva svobode naj bi bil odvetnik Dario Obizzi: Romoli mu je v prejšnjem mandatu kot občinskemu svetniku že zaupal nalogo, da je поблиže sledil vprašanju univerze, z njim pa bi tudi pomladil svojo odborniško ekipo. Mlajši obraz v odboru bi ob njem lahko bil še bivši občinski koordinator Ljudstva svobode Roberto Sartori, ki je pred meseci zapustil stranko in vstopil v Casinijevo UDC, na eno odborniško mesto pa bi lahko računali še stranka Upokojencev (5,4 odstotka glasov) in Tuzzijska občanska lista Per Gorizia (5,09 odstotka glasov). Presenečenj seveda ni mogoče izključiti.

Furlanska komedija

V Kulturnem domu v Gorici bo v torek, 22. maja, ob 20.30 v okviru festivala komičnega gledališča »Komi-go 2012« komedija v furlanskem jeziku »Venti di risate«, ki jo je ob svoji 20-letnici delovanja pripravila skupina Trigenus iz Manzana pri Vidmu. Maro in Bruna Bergamasca bo spremljal orkester Beach Band iz Lignano. Za vse informacije se lahko zainteresirani obrnejo na urad Kulturnega doma (tel. 0481-33288). Vstopnice stanejo 10 evrov, znižane 8. Naslednja, šesta predstava v abonmaju Komigo, bo v sredo, 30. maja, ob 20.30, ko bo na vrsti komedija Čistilka in predsednik uprave.

GORICA - Na Korzu Verdi

Štandreški dvojčici prenovili svoj bar

Upraviteljci bara z mlajšo sestro Ambro in prijateljico

FOTO S.F.

Rossella in Sibilla Makuc, dvojčici iz Štandreža, sta včeraj odprli svoj prenovljeni bar Galleria na Korzu Verdi, ki ga upravljata že celih deset let. Pred tem sta bili šest let v Raštelu, vendar jima bolj ustreza sedanja lokacija,

saj je na Korzu Verdi odločno več sprehajalcev, še predvsem se je njihovo število povečalo, potem ko so ulico zaprli prometu. Upraviteljicama bara je včeraj prišlo čestitav veliko ljudi, kar nedvomno priča o njihovi prijaznosti.

TUDI TRETJIČ PRAZNIH ROK

SOFIJA - Slovenska odbojcarska reprezentanca je izgubila tudi tretjo in zadnjo tekmo kvalifikacijskega turnirja za uvrstitev na olimpijske igre. Po Bolgarih in Špancih so jo v bolgarski prestolnici Sofiji premagali tudi Srbi, in sicer z izidom 3:1 (-22, 18, 25, 15). Izbranci Veselina Vukovića so proti Srbom, ki so jih s 3:1 premagali tudi na lanskem evropskem prvenstvu, na katerem so pozneje postali evropski prvaki, osvojili edini niz na turnirju in zasedli zadnje mesto v skupini.

včeraj s 3:0 (16:25, 20:25, 16:25) premagala in izločila Španijo. Finale bo jutri.

DO OLIMPIJSKIH IGER NAJPREJ PREKO SRBIJE

SOFIJA - Italijanska moška odbojcarska reprezentanca je v tretjem krogu zanesljivo premagala Slovaško s 3:0 (25:23, 25:13, 25:22) in se tako uvrstila v današnji polfinale. Italija je v skupini B osvojila prvo mesto. »Azzurri« se bodo v prvem polfinalu (ob 16.30 po Raisport 1) pomerili s Srbijo. Drugi polfinale bo med Nemčijo in Bolgarijo, ki je

V FINALU RUSKO-GRŠKI OBRAČUN

polfinalu je Olympiacos z 68:64 premagal katalonsko Barcelono, pri kateri je Slovenec Erasm Lorbek dosegel 9 točk. CSKA in Olympiacos se bosta za evropski naslov pomerila jutri ob 20. uri.

CARIGRAD - Igralci ekipe CSKA iz Moskve so v polfinalu zaključnega turnirja košarkarske evrolige v Carigradu premagali Panathinaikos, branilce naslova, s 66:64 (15:29, 32:34, 51:55). Odločilna je bila zadnja četrtina, ki so jo Rusi dobili s 15:9. V večernem

NOGOMET - Udinese v zadnjem krogu A-lige na gostovanju na Siciliji

Le točka za ligo prvakov

LE ŠE TOČKA - 90 minut pred koncem prvenstva Udineseju zadostuje le še točka za osvojitve tretjega mesta in uvrstitev v predkrog lige prvakov. Za Furlane bi bila to tretja kvalifikacija v najelitnejši evropski pokal, čeprav je doslej le v sezoni 2005/2006 črnobelim uspelo prestopiti prag predkroga in se uvrstiti v fazo po skupinah (malokdo med furlanskimi navijači je pozabil na dvojni nastop proti Barceloni, ki je tudi preprečila Furlanom, da bi se uvrstili v osmino finala). Lani je Udinese nekoliko nerodno izgubil proti Arsenalu; moral se je takoj posloviti od lige prvakov in se nato zadovoljil z igranjem v evropski ligi. A preden lahko začnejo razmišljati o ligi prvakov bodo morali Guidolinovi varovanci narediti še zadnji korak jutri (pričetek ob 20.45) proti Catanii. Pod Etno sicer nimajo več nobenega cilja v tej sezoni. Montella je na Siciliji naredil vrhunsko delo in vplavodečim omogočil predčasen obstanek v ligi; ko Catania ne bi popustila v zadnjem delu prvenstva, bi se lahko celo vključila v boj za mesto na evropski sceni. Na stadionu Massimo se bo najbrž Catania želela posloviti od svojih navijačev neporažena, tako da je najbolj verjeten neodločen izid, ki bi bil več kot dobrodošel za obe ekipe. Za Udinese se zaključuje še sedemnajsto zaporedno prvenstvo v A-ligi. Ta številka je dodatno potrdilo, da je postalo furlansko društvo ne le sinonim za dobro upravljanje, a tudi eden izmed stalnih članov elite italijanskega nogometa.

Za jutrišnje tekmo bo trener Guidolin imel na razpolago vse najboljše igralce, izjema je seveda Isla, ki je že zdavnaj zaključil zanj nesrečno sezono. V napadu bosta igrala Di Natale in Fabbrini, v vezno vrsto se vrača Pinzi. Montella je želel tako in tako dati možnost tudi nekaterim manj uporabljenim igralcem, da se na zadnji prvenstveni tekmi izkažejo. Odsotnost kar sedmih igralcev ga je pri-

Po Nesti zapuščata Milan tudi Gennaro Gattuso (na sliki z Milanovim trenerjem Allegrijem) in Filippo Inzaghi

ANSA

silila, da je opravil še očitnejšo rotacijo. Tako bo v napdu igral Catellani, saj so odsotni Lodi, Bergessio in Suazo.

Po dveh letih zapuščata prestol najboljšega strelca A-lige Antonio Di Natale, ki pa ostaja glavni strelec furlanskega moštva. Prijubljeni Toto' je v tej sezoni dosegel 22 zadetkov (v prejšnjih dveh letih je bil uspešen 29-krat oziroma 28-krat), a objektivno je bil letos Ibrahimović (28 zadetkov) težko premagljiv. Morda pa bo tudi tak izkupiček Totoju dovolj za (zaslužen) vpoklic v reprezentanco. Na evropskem prvenstvu bi bil Prandelliju še kako koristen. V intervjuju za televizijsko oddajo kanal Udinese Channel je Di Natale celo izjavil, da bi bila zanj uvrstitev v ligo prvakov celo bolj pomembna kot osvojitve svetovnega prvenstva.

Od ostalih tekmecev v boju za tretje mesto se bosta Lazio in Inter klala med sabo. V primeru neodločenega izida na tej tekmi bi lahko edinole Napoli

dohitel Udinese (Furlani so v medsebojnih obračunih v prednosti le nad Laziom, medtem ko sta Inter in Napoli boljša). In res ni težko napovedovati, da bodo Mazzarrijevi varovanci brez večjih težav po hitrem postopku odpravili z že rešeno Sieno.

GENOA KOT UDINESE - Na dnu razpredelnice je situacija Genoe popolnoma enaka Udinesejevi. Moštvo iz Ligurije zadostuje točka za obstanek v ligi. Sicer bodo na dnu razpredelnice odločive dokončne šele poleti, ko bodo znane dokončne sodbe za vse klube (in tudi posameznike), ki so vključeni v podkupninsko afero. Med A-ligaši sta v najtežji situaciji Siena in Lecce, a tudi Novara je delno vpletena.

PRAZNOVANJE - V Turinu bo jutri drugi del praznovanja naslova. Juventus gosti Atalanto in želi zaključiti neporaženo prvenstvo. Nato bo za novopečene prvake na vrsti še finale italijanskega pokala proti Napoliju, 20. maja v Rimu.

NAŠA NAPOVED 38. (ZADNJE-GA) KROGA - Jutri ob 15.00: Fiorentina - Cagliari 4:3 (40%, 35%, 25%), Juventus - Atalanta 3:1 (50%, 35%, 15%), Milan - Novara 4:1 (50%, 40%, 10%), ob 18.00: Cesena - Roma 3:3 (25%, 45%, 30%), Parma - Bologna 2:0 (50%, 30%, 20%), ob 20.45: Chievo - Lecce 1:2 (30%, 30%, 40%), Genoa - Palermo 3:1 (60%, 30%, 10%), Lazio - Inter 1:2 (30%, 35%, 35%), Napoli - Siena 3:0 (55%, 30%, 15%), Catania - Udinese 2:2 (20%, 50%, 30%). (I.F.)

NOGOMET NA MIVKI - Klusko SP

Michele Leghissa v Braziliji proti Didi

Michele Leghissa

Nelson de Jesus Silva Dida ANSA

Slovenski nogometaš Michele Leghissa, doma iz Medje vasi, bo danes začel z nastopi na drugem svetovnem klubskem prvenstvu v nogometu na mivki v brazilskem Sao Paulu. 36-letni Medvejec bo tudi letos branil barve libzonske ekipe Sporting Clube Portugal, s katero je v Braziliji igral že lani. Portugalska ekipa se je na lanski izvedbi svetovnega klubskega prvenstva uvrstila v finale in nato izgubila proti brazilski ekipi Vasco da Gama. Leghissa, ki ga je portugalska ekipa najela samo za nastop na svetovnem prvenstvu, bo danes na stadionu v kraju La Represa de Guarapiranga pri Sao Paulu igral prvo tekmo proti Corinthiansu. V drugem krogu, že jutri, bo portugalski Sporting igral proti moskovskemu Lokomotivu. V zadnjem krogu prvega dela, v torek, čaka Leghissa in soigralce še tekma proti Al Ahliju. Nato bodo na sporedu četrtfinale tekme. Finale bo 19. maja. V Braziliji bodo poleg omenjenih ekip igrale še Flamengo, Santos, Sao Paulo, Milan, Boca Juniors, Barcelona in Seattle Sounders. Za Milan bo nastopil tudi nekdanji A-ligaški vratar in brazilski reprezentant Dida. Za Barcelono bo igral nekdanji kapetan katalonskega kluba, že 49-letno Jose Mari Bakero.

Leghissa, rekorder v številu nastopov z italijansko izbrano vrsto v nogometu na mivki, bo po brazilski preizkušnji, odpotoval naravnost v Kijev, kjer ga z državno selekcijo čaka nastop na etapi evropskega pokala (BSWW Kiev Cup 2012). (jng)

KOLESARSTVO - 95. kolesarska dirka po Italiji

Malori v rožnatem

Šesto etapo je osvojil Kolumbijec Rubiano - Nekoliko bolj razgiban teren in visoke temperature

RIM - Kolumbijec Miguel Angel Rubiano (Androni) je zmagovalec šeste etape 95. kolesarske dirke po Italiji, rožnato majico vodilnega v skupnem seštevku pa je oblekel včeraj drugouvrščeni Italijan Adriano Malori (Lampre). Tretje mesto je na 207 km dolgi preizkušnji med krajema Urbino in Porto Sant'Elpidio zasedel Michal Golas (Omega Pharma). Gregor Gazvoda (AG2R La Mondiale), edini slovenski kolesar na Giru, je v včerajšnji etapi zasedel 130. mesto (+15:40), v skupni razvrstitvi pa je na 124. mestu (+16:33).

Kolesarska karavana na italijanski pentli se je po pretežno ravninskimi preizkušnjami prvič spopadla z nekoliko bolj razgibanim terenom in kar visokimi temperaturami nad 30 stopinj Celzija. V etapi, ki se je končala v mestecu Porto Sant'Elpidio ob Jadranskem morju, sta se najbolj izkazala Rubiano in Malori. Kolumbijski specialist za gorske preizkušnje in manjša skupinica kolesarjev je že po

Adriano Malori (Lampre) ANSA

dobrih dvajsetih kilometrih ušla glavnini, dobrih trideset kilometrov pred ciljem pa se je Rubiano odločil za samostojen pobeg in ga v celoti izpeljal. Južnoameričan je v cilj prišel z minuto in desetimi sekundami prednosti pred drugim današnjim junakom Ma-

lorijem. Italijan je imel v «kolesarskem četverboju» - za drugo mesto v etapi so se potegovali še Poljak Michal Golas, Kazahstanec Aleksander Djaščenko in Italijan Cesare Benedetti - največ moči, z dodatnimi 14 sekundami bonifikacije pa je tudi oblekel najbolj prestižno rožnato majico. Brez nje je ostal doslej vodilni Ramunas Navardauskas. Litovski kolesar ni bil kos razgibanemu terenu, odstopila pa sta Norvežan Thor Hushovd, sicer svetovni prvak iz leta 2010, in Španec Pablo Lastras Garcia. Norvežan se je od Gira poslovil zaradi izčrpanosti, Garcia pa po padcu na spustu.

»Bilo je naporno, a moj trud je bil poplačan. Ko mi je vodstvo ekipe dejalo, da imam priložnost obleči rožnato majico, sem stisnil zobe in dal vse od sebe,« je po včerajšnji etapi dejal novi vodilni v skupni razvrstitvi Malori.

Danes bo na sporedu gorska preizkušnja med krajema Recanati in Rocca Di Cambio v dolžini 205 km.

Od danes popoldne do jutri zjutraj, bo naša dežela pod vplivom hladne fronte iz severa. Od ponedeljka dalje pa bodo pihali sveži, vendar zelo suhi tokovi iz severozhoda.

Nad srednjo in južno Evropo je območje visokega zračnega tlaka. V višinah priteka k nam tople in suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 5.37 in zatone ob 20.26
Dolžina dneva 14.49

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 1.54 in zatone ob 13.10

PLIMOVANJE
Danes: ob 1.02 najnižje -6 cm, ob 5.07 najvišje 2 cm, ob 11.32 najnižje -28 cm, ob 18.55 najvišje 37 cm.
Jutri: ob 1.37 najnižje -17 cm, ob 6.52 najvišje 7 cm, ob 12.36 najnižje -29 cm, ob 19.28 najvišje 42 cm.

BIOPROGNOZA
Vremenska obremenitev se bo krepila, veliko ljudi bo imelo z vremenom povezane težave, okrepili se bodo tudi bolezenski znaki. Spanje v noči na nedeljo bo moteno. Priporočamo večjo previdnost.

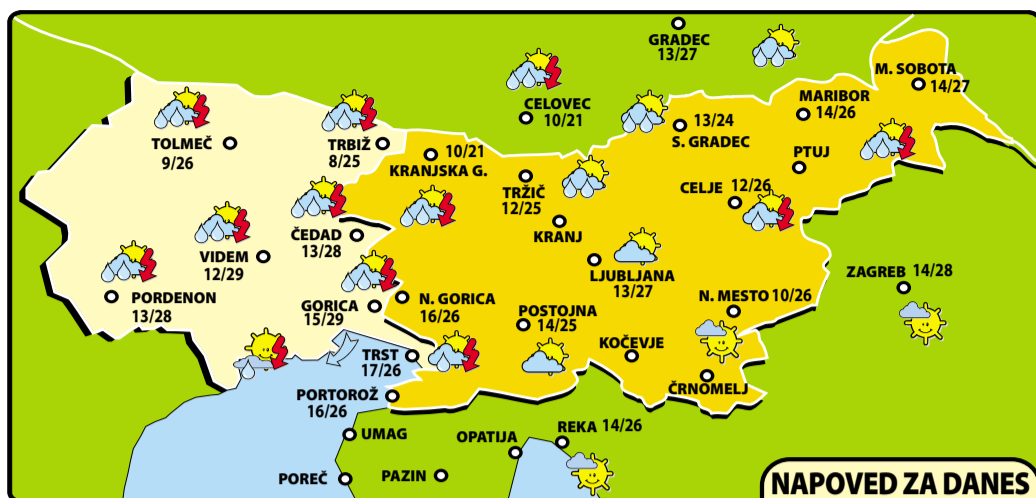
MORJE
Morje skoraj mirno, temperatura morja 18 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	25	2000 m	10
1000 m	20	2500 m	8
1500 m	15	2864 m	6

UV INDEKS
UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 8,5 in v visokogorju do 10.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Zjutraj bo povsod rahlo oblačno in še vedno toplo, popoldne pa pretežno oblačno vreme. V gorah bodo padavine in krajevne nevihte bolj možne v popoldanskih urah in bodo zajele tudi obalne predele. Pihala bo močna burja.

Danes bo dopoldne in sredi dneva še sončno in zelo toplo. Popoldne bodo padavine in nevihte najprej zajele severno Slovenijo in se zvečer razširile na večji del države. Pihati bo začel severovzhodni veter, na Primorskem v noči na nedeljo zmerna do močna burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 10 do 17, najvišje dnevne od 22 do 29 stopinj C.

Po vsej deželi bo spremenljivo oblačno s posameznimi padavinami in kakšno krajevno nevihto, možne bodo tudi razjasnitve. Predvsem ob morju bo pihala močna burja.

Jutri bo sprva oblačno, deževno in hladno. Zjutraj bo meja sneženja na okoli 800 metrov nadmorske višine. Čez dan bodo padavine postopno ponehale. Ponekod se bo že delno zjasnilo. Na Primorskem bo še pihala burja.

GVATEMALA - Star naj bi bil okoli 1200 let Odkrili najstarejši majeovski koledar doslej

Figure na odkritem majevskem koledarju

ANSA

NEW YORK - O starodavni majevski civilizaciji letos marsikdo govori, saj so ti nekdanji prebivalci jugovzhodne Mehike za 12. december 2012 napovedali konec sveta. Ameriški raziskovalci pa so sedaj v Gvatemali našli tudi najstarejši majevski koledar, ki to napoveduje. Star naj bi bil okoli 1200 let.

Ta daleč najstarejši doslej odkriti koledar so ameriški raziskovalci našli na severu Gvatemale, in sicer na stenah neke stavbe v starem majevskem mestu Xultun, ki je sedaj v ruševinah. Koledar naj bi bil okoli 400 let starejši od koledarja, ki je doslej veljal za najstarejšega. Več delov koledarja so sicer v preteklosti poškodovali roparji, vrsta znakov pa se je ohranila. Strokovnjaki so tako lahko s koledarja razbrali Lunine mene, nekatera znamenja pa so povezali z Marsom, Merkurjem in Venero.

Rdeči in črni znaki so sicer majhni ter take oblike, kot je doslej strokovnjaki še niso poznali. Po navedbah arheologa Williama Saturna iz bostonske univerze so Maji poznali različne kole-

darske sisteme: ceremonialne koledarje z 260 dnevi, sončne koledarje s 356 dnevi in koledar glede na gibanje Venere in Marsa s 584 in 780 dnevi.

Mesto Xultun, v katerem je nekoč živelo več deset tisoč ljudi, so sicer odkrili že pred okoli sto leti. Sama stavba, na kateri so odkrili koledar, je pozornost strokovnjakov prvič pritegnila pred dvema letoma, s pomočjo družbe National Geographic pa so profesor Saturn in drugi znanstveniki nadaljevali raziskave in odkrili tudi koledar.

Majeovski koledar sicer za letos prerokuje konec sveta. Njegovi bolj optimistični tolmači pa poudarjajo, da leto 2012 ne pomeni približevanja konca sveta, ampak zgolj konec cikla v koledarju, ki so ga uporabljali Maji. "Maji so potem preprosto začeli znova," poudarja Anthony Aveni iz ameriške univerze Colgate.

Majevska civilizacija, ki je obstajala med letoma 300 in 900 našega štetja, sicer slovi po modrosti in odličnem poznavanju astronomije. (STA)

VELIKA BRITANIJA - Knjiga Johna Morrisa

Po novi teoriji naj bi bil »Jack Razparač« v resnici ženska

LONDON - Zloglasni množični morilec "Jack Razparač", ki je konec 19. stoletja umoril najmanj pet londonskih prostitutk, bi lahko bil ženska. Tako v knjigi z naslovom "Jack the Ripper: The Hand of a Women" (Jack Razparač: Ženska roka) trdi avtor John Morris.

Identiteta "Jacka Razparača", ki je leta 1888 v desetih tednih ubil pet prostitutk v Londonu, namreč še vedno ni znana. Avtor nove knjige John Morris trdi, da je bila morilka Lizzie Williams, soproga zdravnika kraljeve družine Johna Williama, ki je bil med glavnimi osumljenci. Soproga, ki je umrla leta 1912, glede umorov ni bila nikoli zaslišana.

Avtor John Morris ocenjuje, da gre v prid njegovi tezi to, da Lizzie Williams ni mogla roditi. Glede na to, da je trem žrtvam še sedaj neznani morilec odstranil maternico, naj bi po njegovi oceni dokazovalo, da se je hotela maščevati tistim, ki so lahko rodile. Po umorih naj bi doživela živčni zlom.

Njegovo tezo naj bi podpiralo tudi dejstvo, da nobena žrtev ni bila spolno napadena in da so v kamnu zadnje žrtve Mary Jane Kelly našli koščke ženskega ogrinjala, krila in klobuka, ki jih ona ni nosila. Kellyjeva naj bi bila tudi ljubimka njenega soproga Johna Williama. (STA)

Sonce po galaksiji potuje počasneje, kot so domnevali

WASHINGTON - Sonce skozi pline galaksije Rimska cesta leti počasneje, kot so znanstveniki doslej domnevali. To so pokazale meritve vesoljske sonde ameriške agencije Nasa. Naš celoten sončni sistem se tako skozi galaksijo premika 11.000 kilometrov na uro počasneje, kot so trdile prejšnje ugotovitve.

Naše osončje leži v tako imenovani heliosferi. To mehurjasto strukturo v tanki plasti plinov Rimske ceste oblikujeta stalen, enakomeren tok sončnega vetra in magnetno polje. V tej heliosferi skozi medzvezdni plin potuje celotno osončje. Več desetletij so znanstveniki domnevali, da heliosfera v tem medzvezdnem prostoru pred sabo potiska udarni val, podobno kot nadzvočno letalo v zraku. S hitrostjo 83.000 kilometrov na uro je na naše osončje prepočasno, da bi vzpostavilo takšen val. "Medtem ko pri številnih drugih zvezdah obstaja udarni val, ugotavljamo, da ga pri našem osončju ni," je dejal David McComas iz raziskovalnega inštituta v ameriškem San Antoniu.

Pomen manjkajočega udarnega vala še ni popolnoma jasn, je dejal McComas. Vendar je dodal, da bi raziskave v tej smeri imele velik pomen za vesoljska plete s posadko.

V Zagrebu umrl »oč« Cedevite Martin Stanković

ZAGREB - V Zagrebu je v 80. letu starosti umrl magister farmacije Martin Stanković, ki je sestavil recept za prašek za napitek Cedevita. Oče ene najbolj znanih in originalnih hrvaških blagovnih znamk je živel in umrl v anonimnosti, za priljubljeno mešanico pa nikoli ni dobil nobenega uradnega priznanja. Od Stankovića so se v časopisih poslovili uprava in delavci podjetja Cedevita, ki je del Atlantic skupine. Ob tem so izrazili zahvalo "za blagovno znamko, ki je obeležila celotno časovno obdobje" ter napovedali, da jo bodo še naprej "skrbno razvijali".

Stanković je Cedevito "izumil" konec 60. let prejšnjega stoletja, prašek za priljubljeno napitek pa se je na trgu prvič pojavil leta 1970, in sicer z okusom pomaranče. Do leta 2010 so razvili osem okusov priljubljenega praška za pripravo osvežilne pijače, ki so jo v začetku prodajali zgolj v lekarnah. (STA)